

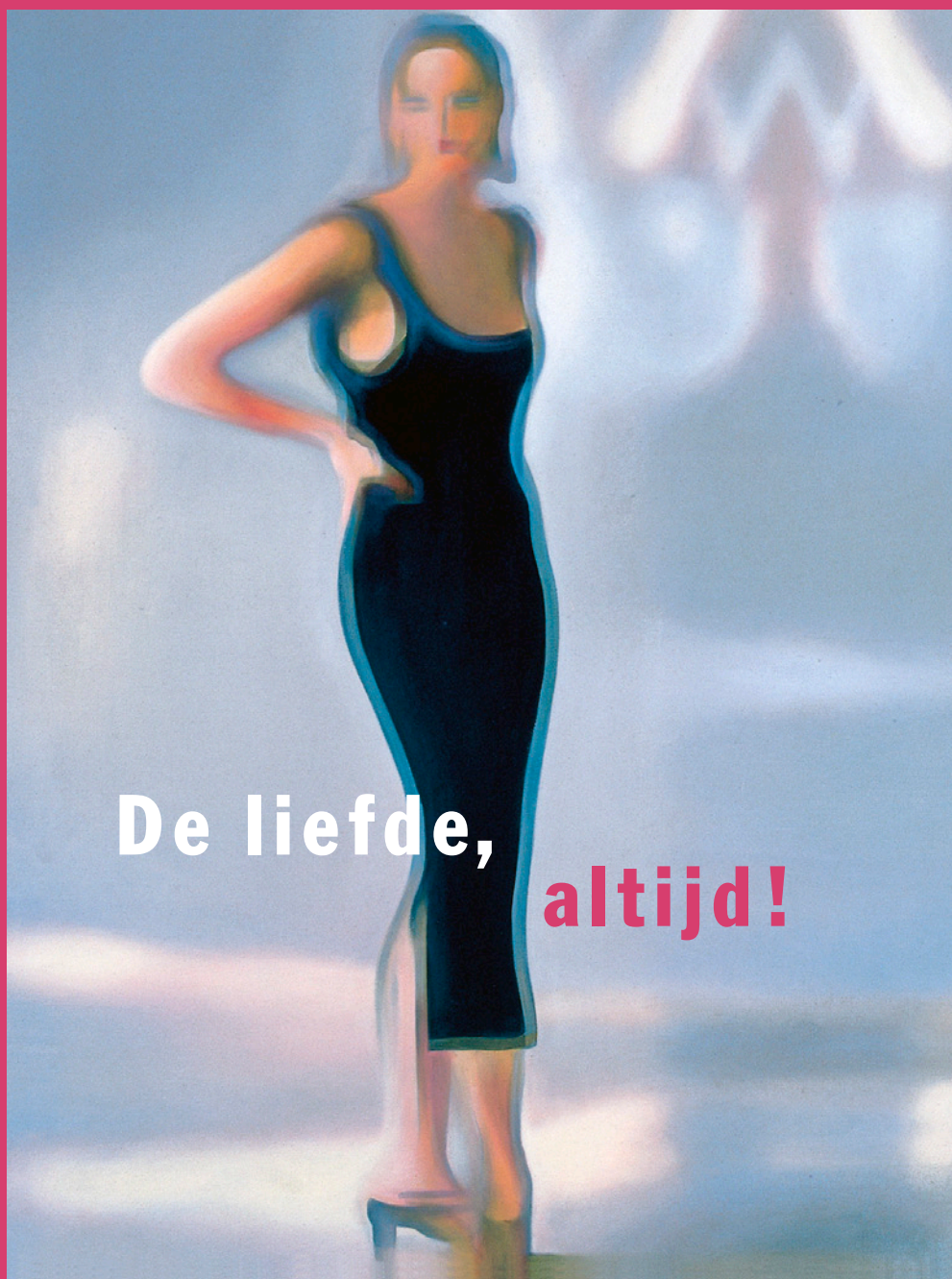
Theo Knippenberg's

Bulkboek[®]

ONLINE

literaire klassieken - reeks 21e eeuw

De liefde, altijd!

Verhalen en gedichten van **Joost Zwagerman**
met beeldend werk van **Rob Scholte**

De liefde, altijd!

**Verhalen en gedichten van Joost Zwagerman
met beeldend werk van Rob Scholte**

Verantwoording

In 1999 maakten Rob Scholte en Joost Zwagerman samen *Plug Ins*, met gedichten van Zwagerman en beeldend werk van Scholte, als gezamenlijk project voor het Fries Museum in Leeuwarden. *Plug Ins* werd in 2008 een (gedrukt) bulkboek onder de titel *De liefde, altijd!*

Inhoud

Joost Zwagerman	3
Rob Scholte	4
Het oog van de lens	5
Winnie en de onschuld	6
De mooiste vrouw ter wereld	19
's Ochtends	20
Na vannacht	28
Stoort het	31
De ziekte van jij	33
Het jongensmeisje	47
Compleet	51
Bij elkaar	55

Colofon

Alle rechten op de inhoud van dit bulkboek zijn voorbehouden.

Het copyright op alle verhalen en gedichten in dit bulkboek berust bij de erven van Joost Zwagerman.

En alle rechten op de beelden berusten bij Rob Scholte.

Dit bulkboek is vormgegeven door Nicole Hausmann (nicolehausmann@alice-dsl.net) en samengesteld door Theo Knippenberg voor Bulkboek Online, (info@bulkboek.online).

JOOST ZWAGERMAN

Joost Zwagerman (1963-2015) debuteerde in 1986 op tweeëntwintigjarige leeftijd met de roman *De houdgreep*, één jaar later gevolgd door de verhalenbundel *Kroondomein*. Drie jaar later bereikte Zwagerman met de roman *Gimmick!* (1989) een groot leespubliek.

In *Gimmick!* – dat zich afspeelt in kringen van jonge, succesvolle kunstenaars die vooral bezig zijn met geld, seks en drugs, herkent de lezer de jonge Rob Scholte, en de vriendschap tussen Joost en Rob is gebleven.

Naast andere bestsellers als *Vals licht* (1991) die in 1993 werd verfilmd en *De buitenvrouw* (1994) schreef Joost Zwagerman ook korte verhalen en poëzie, essays en kritieken voor *Vrij Nederland*, was hij enige jaren columnist van de *Volkskrant* en *NRC Handelsblad*, en een regelmatige gast in *DWDD*. Naast literatuur was de beeldende kunst zijn grote passie,

In 2008 ontving hij de Gouden Ganzenveer voor zijn gehele oeuvre en behoorde Joost Zwagerman tot de meest gelezen schrijvers van zijn generatie. Zijn werk verscheen in vertaling in Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Tsjechië en Japan.

Meer lezen over Joost Zwagerman (in het literatuurmuseum)

Videoclips

- > Een kort interview met Joost Zwagerman, uit 1993
- > Wende Snijders zette een gedicht van Joost Zwagerman op muziek
- > Joost Zwagerman: Oog in oog met God

ROB SCHOLTE

Rob Scholte (1958) is één van de belangrijkste Nederlandse kunstenaars. Zijn werk is omstreden, zoals het hoort.

Originaliteit bestaat voor Scholte namelijk niet. Reproducties zijn in zijn kunst het belangrijkste, die zorgen ervoor dat het kunstwerk een zo groot mogelijk publiek bereikt - het meest gereproduceerde kunstwerk is daarom ook het belangrijkste, zei hij ooit. Scholte schildert in een precieze, realistische stijl (alsof het al reproducties zijn) bestaande beelden na, uit de media, de reclame, plaatjesboeken.

Via de Documenta in Kassel (1987) en het inrichten van het Nederlands paviljoen van de Biennale in Venetië (1990) kreeg hij ook internationaal grote bekendheid. Rob Scholte ontving daarna de opdracht voor een 1200 vierkante meter grote wand- en plafondschildering op het Huis Ten Bosch Resort in Nagasaki, Japan. Hij werkte jarenlang met een groot aantal assistenten aan de schildering met als titel „Apres nous le deluge“, over de voortdurende herhaling van oorlog in de geschiedenis. Ondanks het feit dat Scholte's leven drastisch veranderde door een veelbesproken bomaanslag op zijn leven, lukt het hem het werk op tijd af te krijgen. De opening was gepland op 9 augustus 1995, samenvallend met de 50-jarige herdenking van de atoombom op Nagasaki.

Vele honderden tentoonstellingen en projecten later, startte Rob Scholte in de zomer van 2013 zijn eigen Rob Scholte Museum in Den Helder, dat ondanks grove tegenwerking van het gemeentebestuur een succes werd, en ondanks steunbetuigingen uit de hele kunstwereld (en tal van prominenten daarbuiten) in 2018 op last van de autoriteiten werd gesloten en ontruimd.

Videoclips

- >Rob Scholte in CNN World Report over zijn Nagasakiproject (1995)
- >Glossy Rob Scholte, opening van een tentoonstelling in 2011
- >Linda TV op bezoek in het Rob Scholte Museum (2017)
- >De ontruiming van het Rob Scholte Museum (2018)

Het oog van de lens

**Van alles wat ik van haar maken kan is de foto
nog het meest in zichtbaar zingbaar stof gehuld.
Ik beloof plechtig dat ik de belofte van de camera.**

**En als ik dan naast haar lig en zij me vragen gaat
of ik voor even haar wil zijn, zeg ik ja en zeg ik
ja en geef een meisjeskus op haar meisjesoog.
Iemand met handschoenen verft mij rode lippen,
kneedt mij borsten, streelt mij rondingen.**

**Ik mag ons beider foto zijn maar vooral model.
De beloofde fotograaf blaast het stof van de lens
en kucht zich de foto in, ik verslik me, „excuseer“,
houd mijn gehandschoende hand voor mijn mond,
veeg mijn ongekuste lippen af, kus het bestofte oog.**

Winnie en de onschuld

minnezang van een clandestien engelbewaarder

Tien minuten geleden dacht Winnie nog dat de wereld maar het beste kon vergaan. Vanochtend heeft ze ruzie gehad met iemand die ik niet goed ken, ik vermoed dat het een van die halftalenten is die hogerop proberen te komen bij dat beroerde reclamebureau dat haar tijdelijk en als 'halve kracht' in dienst heeft genomen. De ruzie had niets om het lijf, maar geloof me, er zijn onbeduidender incidenten te bedenken waardoor Winnie zich soms overgeeft aan een landerig gepeins over corruptie, doodzonden, staatsgrepen, milieurampen en totale sterfte. Winnie is er zo een die zichzelf bij de minste tegenslag begint te troosten met de gedachte dat alles ter wereld onherroepelijk de vernieling in zal draaien. Maar gelukkig is het hoogzomer en loopt zij over straat in een t-shirt (wit) en spijkerbroek (smalle pijpen, beginnende scheurtjes bij de knieën) en schijnt de zon, die tenslotte nergens schuld aan heeft, haar op de huid, zodat het niet verwonderlijk is dat Winnie inmiddels alweer aan heel andere, begeerlijker dingen denkt: een pilsje, een schaduwrijk terras, een filtersigaret.

Voor wie het weten wil: ik ben ooit verliefd geweest op Winnie. Ooit. Nu hou ik gewoon van haar, zoals ik op dagen dat ik berust in alles waar je maar in kan berusten

ook van de zon kan houden. Het was een van de weinige dingen die we gemeen hadden, Winnie en ik: we hielden van de zon. In het dorp waar ik met haar mijn slecht onderhouden tuinhuisje bewoonde haastte de helft van de inwoners zich op zomerse dagen naar de kust om er tussen de toeristen te gaan liggen bakken. Op zulke dagen fietsten wij opgelucht door de stille straten van het dorp. Winnie leefde op bij de vermindering van autoverkeer – alles stond immers te blikkeren op parkeerplaatsen aan zee. Winnie haatte auto's en vooral de bestuurders, maar zo gauw de vele auto's uit het zicht waren en bij haar de haat verflauwde, was zij ontvankelijk voor de verliefdheid waarmee ik haar altijd wilde omwolken.

Op die stilzuivere dagen zong ze op de fiets zelfverzonnen liedjes en reden we voorbij de camping en het gerestaureerde pannenkoekenhuis naar waar het nóg stiller was, naar de alleen via fietspad te bereiken duinen om er naar de meeuwenkolonie te kijken. Als Winnie vrolijk en opgelucht was, was ik het als vanzelf ook en had ik het ervoor over om de hele dag vliegen van ons af te slaan als we ergens midden in de duinen, midden in het niks, op het stuifzand gingen liggen en op elkaars lippen

de smaak terugproefden van het vanille-ijs dat we kort daarvoor hadden gegeten, bij het houten koffiehuis aan de rand van de schaapskooi waar geen schapen waren maar wel veel fietsen, opgepoetst en afgesloten met van die vingerdunne anwb-slotjes die je in de stad al jaren niet meer ziet omdat je ze met één welgemikte schop open kan krijgen. 's Avonds aten we spaghetti en werden we een beetje teut van de wijn van Albert Heijn, en voor we in ons tuinhuis gingen slapen smeerde ik haar rug en schouders in met Delial After Sun, want er ging geen zomerdag voorbij of de ons zo toegenegen zon had mooi wél even Winnies schouders in de fik gezet.

Zij was vierentwintig, ik drie jaar jonger, en van alles wat ik toen niet wist, wist ik nog het minst dat het geen pas geeft om jaloers te zijn op haar verleden. Kort nadat zij in mijn tuinhuisje was komen wonen, belde Robert haar soms op. Met hem had Winnie tweeënhalp jaar op een studentenflat in Diemen gewoond. Ze hadden er elkaar regelmatig met afgebladderde potten en pannen op het hoofd geslagen alvorens zich te verzoenen met een passie die ik graag alsnog, met terugwerkende kracht, had willen verbieden. Ik geloof dat de meeste van hun vrienden en kennissen hen 'een goed koppel' noemden, een loze omschrijving die iedereen altijd gebruikt voor een populair en aantrekkelijk stel. In werkelijkheid pasten ze totaal niet bij elkaar. Ondanks haar gedachten over het vergaan van de wereld beschikt Winnie over wat in leuke boeken voor leuke meisjes 'een

zonnig karakter' heet. Wat Robert betreft: zijn temperament staat hem geen flinter zonneschijn toe. Monterheid en optimisme vindt ie ordinair – een goed humeur is voor de dommen. Die tegenstelling kwam hun relatie niet bepaald ten goede. Waar Robert tégen was, was Winnie vóór, waarbij ze vaak uit het oog verloren dat ze het eigenlijk in alles met elkaar eens waren. Waar Winnie vóór een activering van studentenprotest was, was Robert tégen het nieuw-feodale bestuur van academische machthebbers. Winnie was vóór radicale hervormingen en verdere democratisering in Zuid-Afrika, Robert was tégen de inmiddels geheel ondergronds opererende terreur van het nog steeds overwegend blanke staatsapparaat. Winnie was vóór abortus en euthanasie, Robert tégen de eo en bijbehorend Hollands christenfundamentalisme, dat hardnekkiger standhield dan iedereen voor mogelijk had gehouden.

Zo dachten ze dus over alles hetzelfde, wat altijd mooi meegenomen is. Maar Robert meende in ieder optimisme van Winnie de afstotende vrolijkheid van het domme gansje te zien, terwijl Winnie zich kapot kon ergeren aan het monomane negativisme van Robert dat zij toen ze hem pas had leren kennen nog interessant had gevonden, maar dat ze later alleen nog maar zelfgenoegzaam en vooral bijzonder ónerotisch vond. Als de wereld zich van haar goede kant liet zien, kon Winnie hem niet tot vreugde vermurwen; en als het maar érgens in welke uithoek dan ook slecht ging (wat natuurlijk altijd wel het geval was), lukte het Robert zelden om

haar ervan te overtuigen dat er nu eenmaal niet veel anders viel te verwachten. Zou de wereld op een dag werkelijk vergaan, dan zou Winnie een angstaanval en Robert gelijk krijgen. Zeg nou zelf, wat heb je liever, authentieke angst in je hart of het morsige, makkelijke gelijk aan je kant?

Ik heb Robert één keer ontmoet. Het was op een van die feestjes waar sommige hooggeplaatste maar vooral minder hooggeplaatste landgenoten bij wijze van traditie enthousiast schande over spreken. In halogeenverlichte hoeken op de twee bovenste etages van een ooit gekraakt en inmiddels gerenoveerd grachtenpand vreeën Arabisch ogende jongens elegant en bijna gestileerd met andere Arabisch ogende jongens. Niemand kon vertellen wie het feest had georganiseerd, maar de gasten waren van het slag dat zich er niet om bekommert wie precies wie heeft uitgenodigd. Daar trof ik dus Robert, over wie Winnie mij had verteld dat hij 'ondanks alles' 'heus wel' 'inspirerend' was en dat hij er afgezien daarvan gewoon 'goed uitzag'.

Net als ik had Robert eigenlijk niets te zoeken op dat feest. Laten we het erop houden dat je voor sommige feesten niet wordt uitgenodigd maar dat je er, zoals dat heet, verzeild raakt. Het enige wat ik toen gemeen had met Robert was dat wij ons nogal ongemakkelijk voelden en dat ons dat misschien was aan te zien – al hadden we ieder zo onze eigen reden tot onbehagen. Robert voelde zich als aperte heteroseksueel waarschijnlijk misplaatst op het bijna intimiderend modieuze

feest; ik op mijn beurt voelde me er te onaantrekkelijk voor – als het gaat om onzekerheid en schaamte ben ik uitbundig panseksueel. De hele avond speelde een ingehuurd funkbandje te hard om Robert iets 'inspirerends' te horen zeggen, maar dat hij er 'goed uitzag' zou waarschijnlijk niemand op dat feest hebben tegengesproken, al deed het me plezier dat ik twee ontsierende gemberkleurige wratten in zijn hals zag zitten. De wratten waren zo groot en rond als overhemdknoopjes en op de een of andere manier kon je zien dat hij er vaak aan krabde. Al met al sprak ik hoogstens een minuut of vijf met Robert. Hij vroeg me boven de muziek uit schreeuwend hoe het met Winnie ging. Naar waarheid antwoordde ik (schreeuwde terug) dat ze het naar haar zin had in het dorp waar je niet veel meer kon doen dan wandelen, koffiedrinken, niksen en wolken tellen. Robert gaapte me aan en zijn gezicht kreeg iets wasachtigs, hij oefende zich in een uitdrukkingsloosheid die waarschijnlijk diepe minachting moest verbergen. Waarschijnlijk vond en vindt hij dat hij Winnie heeft 'gevormd', 'opgevoed', 'bewust gemaakt' – ik weet niet hoe hij zijn invloed op haar zou omschrijven, maar het feit dat Winnie, in de tijd dat zij met hem in die studentenflat woonde, van een wufte bakvis was veranderd in iemand die het klaarspeelde je mond open te laten vallen om wat ze zei, hoe ze zich gedroeg en (eerlijk is eerlijk) hoe ze eruitzag – die verandering voegde onze Robert waarschijnlijk toe aan zijn vast en zeker lange lijst van kwaliteiten en verdiensten.

Op het gevaar af voor rancuneus te worden versleten (wat ik, geloof me, niet ben – niet echt): ik vind dat ik het recht heb de pest te hebben aan Robert, aan hem, aan die twee knoopwratten in z'n hals en aan alle minuten die Winnie met hem heeft doorgebracht. Als je maar genoeg verkeerde mensen tegenkomt, raak je er steeds meer van overtuigd dat je al hun goeie herinneringen zou moeten kunnen verbieden.

Ik ontmoette Winnie ongeveer een maand nadat ze bij Robert was weggegaan. Het was in een Chinees restaurant schuin achter het Centraal Station van Amsterdam. Zij stond er te telefoneren – naar haar ouders, vertelde ze later. Ik at er rijst met kousenband, en toen op een zeker moment haar linnen tas met portemonnee en pinpas bleek te zijn gejat, betaalde ik haar telefoongesprek en de moksimetri die ze had besteld en ging met haar mee naar bureau Warmoesstraat om aangifte te doen. Twee weken later kwam ze bij me wonen in mijn tuinhuis, om er hetzelfde te doen als ik. En dus keken we tevreden naar hoe er niets veranderde in de Noord-Hollandse duinen en zwommen we, regen, kou en de medemens trotserend, in de lente, zomer en herfst twee keer per week en altijd na acht uur 's avonds in zee, en als we niet buiten waren, dan waren we binnen en keken we met het engelengeduld dat ik haar inmiddels had aangeleerd naar b-films op televisie of lazen we dikke geelgerande Amerikaanse pockets over ontheemde genieën die, als ze tenminste niet aan een joint of opiumpijp lagen te lurken, altijd

door de regen liepen of op vliegvelden zaten te wachten op boodschappers of handlangers of geliefden die nooit kwamen.

Winnie en ik, we leefden van de wind, want het tochtte altijd flink in het gemeentekantoortje met één balie van de sociale dienst als ik er eens per kwartaal enkele ter ontmoediging ontworpen formulieren moest komen invullen. Eén keer, toen ze me langdurig en met een strotafklemmende aandacht had aangekeken, voelde ik het letterlijk tot in mijn botten: al het vlees van mijn lichaam spande zich, leek zich samen te trekken, klaar om te verdwijnen en om mijn gebeente bloot te leggen, opdat zij er haar liefde in kon kerven. Ik had het wel gewild, eigenlijk; zij een puber met een mes en ik een stuk boombast, waar ze plechtig een bibberig hartje in zou kunnen snijden. Zonder zich ervan bewust te zijn groef ze zich een weg naar mijn merg, stelde ik soms duizelend vast. Wie zal het me verwijten dat ik gelukkig met haar was en dat mijn binnenste, mijn pezen, spieren en gewrichten hun deel van dat geluk opeisten?

Na achttien maanden en twaalf dagen besloot Winnie dat de wind en ik niet beantwoordden aan haar dromen en verwachtingen van het leven. Ze keerde terug naar de stad, waar zij zich niet inliet met drugs, sektarisme, hoerij of Robert, maar in plaats daarvan gründlich en ongeïnspireerd haar studie kunstgeschiedenis voltooide met onder andere een, in weerwil van alle plichtmatigheid, tamelijk briljante scriptie over Mark Rothko en het zenboeddhisme.

Kort nadat ze was afgestudeerd vond ze een baan bij dat schimmige reclamebureau en kreeg ze via de gemeente een kleine etage toegewezen vlak bij het Tropenmuseum, waarheen ze één keer in de vijf, zes weken een in een of andere dampende discotheek opgeduikeld snotjoch lokte (ze moesten, na Robert, altijd jónger zijn), om er voor één nacht, nooit langer, het bed mee te delen, met 's nachts één of twee condooms en 's ochtends drie of vier croissants – het waren altijd grote eters, die jongens, en in tegenstelling tot wat ze hoorde van vriendinnen deden ze er altijd zo láng over, niet over het eten dus maar over het neuken, alsof ze allerlei persoonlijke records wilden breken waar ze dan later over konden opscheppen tegen vrienden. Winnie leefde kortom zoals zij de meeste mensen om zich heen zag leven: saai, onachtzaam en middelmatig, zonder een greintje spontane devotie of belangeloze interesse. Winnie verloochende haar glorie; het kostte me moeite haar niet te missen.

In de eerste weken nadat ze terug naar de stad was gegaan trainde ik mij in de opnieuw ingetreden eenzaamheid. Door middel van amateurmeditatie en drankgebruik concentreerde ik mij op haar bestaan, dat zich een kleine vijftig kilometer zuidwaarts afspeelde. Dat ze in Amsterdam in alle openbaarheid verderleefde, zonder zichtbaar spoor van een met mij gedeeld verleden, kwam me eerst en vooral verbijsterend voor. Maar na ongeveer een maand ontdekte ik dat het me weinig moeite kostte om mij, met een onrustbarende

letterlijkheid, in haar nabijheid te weten. Ik hoefde niet eens mijn ogen dicht te doen, me laveloos te zuipen of me met orfische concentratie in een roes te brommen om haar voor me te zien; ik was haar zó nabij dat ik na een halfjaar exact wist wat ze deed en liet, dacht en voelde. Zonder dat ik ervoor het huis uit hoefde en zonder dat ze er iets van kon vermoeden had ze mij nooit verlaten; was ik haar meer nabij dan ooit tevoren. Zo werd ik Winnies clandestiene, tweedehands want volkomen onmachtige engelbewaarder.

Het leek me verstandig mij met deze nieuwe rol tevreden te stellen. Vaak was ik daarentegen allesbehalve verstandig, en dus bijzonder ontevreden – want hoewel ik haar méér nabij was dan ooit, was het onmogelijk om contact met haar te leggen: zij bleef doof en blind voor mijn meedogende aanwezigheid. Raakte ik haar aan, dan was het de wind (of een nachtjongen uit de stad, in haar bed beland); sprak ik haar toe, dan waren het de bomen (of haar chef, in de lunchpauze); lachte ik naar haar, dan was het wat zij zich verbeeldde over de wind en de bomen. Zij werd als de zee voor mij, waartegen ik keer op keer kon brullen wat ik wilde, zonder dat het gevolgen had. Mijn wanhoop, begeerte en verliefdheid verflauwden, de aard van mijn liefde veranderde, ik ging van haar houden als van de zee – of, zoals gezegd, van de zon, die als een huisdier zo royaal van zich laat houden en die ik nooit iets kon aanrekenen, ook niet het bestaan van wolken.

Winnie en de zon. Zelfs op zomerse dagen als deze denkt zij niet of nauwelijks

terug aan, bijvoorbeeld, de bijna-autoloze middaguren in het dorp waarop wij... nou ja, ik heb erover verteld. Toch houdt de zon Winnie en mij uiteindelijk bijeen, want terwijl zij op dit moment nog steeds over straat loopt en haar ruzie van vanochtend en het daaropvolgende getob over het vergaan van de wereld alweer bijna is vergeten, is het dezelfde scherpte en weldaad van dezelfde zon die we nu op onze huid voelen, ik in mijn tuin, een beetje mal gehurkt boven wat bloeiende springbalsemien en tegelijkertijd onzichtbaar maar met des te meer volharding aan haar zijde, en zij, Winnie, op het Leidseplein, wandelend naar Américain – want de gedachte aan terras, pils en sigaret is er nog.

Kijk, nog even en Winnie neemt plaats op het terras, schuin achter twee appeltaart etende dames die broeden op de roddels die ze elkaar willen vertellen. En terwijl ze is gaan zitten en lacht naar de ober en lacht naar de dames en lacht naar een langsfietsende jongen met een moderne zonnebril op het puntje van zijn neus, heeft ze natuurlijk geen enkel vermoeden, weet ze er niets van, van Robert die ik zo-even kaartjes voor vanavond heb zien kopen aan de kassa van Cinerama in de Marnixstraat en die zo dadelijk, over minder dan drie minuten, de luttele minuten waarin ik Winnie zou willen sommeren het terras te verlaten, naar huis of, weetikveel, naar het Vondelpark te gaan – in minder dan, nu, twee minuten zal Robert haar in de gaten hebben; de schrik nestelt zich in korte, koele golven in zijn maagstreek,

waarna hij zich met karakteristieke snelheid herstelt, moed verzamelt – aan de wratten krabt? – met opluchting vaststelt dat Winnie hem nog niet heeft opgemerkt, tot hij ten slotte wat clichématige openingszinnen instudeert en het besluit neemt verbazing te acteren terwijl hij op haar toeloopt en de voorgenomen tekst uitspreekt: ‘Jezus, Winnie, je bent het tóch! Hoe gaat het...?’

Wat kan ik zeggen dat er gebeurt en staat te gebeuren? Natúúrlijk nodigt Winnie hem uit en komt Robert naast haar zitten. Natúúrlijk wordt er onmiddellijk gepraat ‘alsof ze elkaar nooit uit het oog zijn verloren’. Natúúrlijk flirt hij welgemanierd en laat zij vrolijk (en stuitend, o zo godverdomde stuitend) haar tegen hoge prijs gepolitoerde tanden zien als zij om zijn, hahaha, als zij om zijn grapjes lacht... Vergeten zijn de slaande ruzies van weleer, vergeten is zijn kakkineuze toontje als hij meende haar de les te moeten lezen, vergeten is het troosteloze fucken vroeg in de ochtend als zij met haar gedachten elders was en daarom zo droog was als brood voor de vogeltjes en hij alleen maar lozen wilde, lozen... Er vallen geen pijnlijke stiltes want geen van tweeën hoeft naar woorden te zoeken. Robert vertelt over verre reizen, over zijn moeder die (stemdemping, geloken ogen) ziek was en nu dood is (‘Ach,’ zegt Winnie oprecht) en over hoe goed hij op de hoogte is van de internationale ontwikkelingen in de informatica; Winnie vertelt over Mark Rothko en over zen, over raves en diverse jaarsalarissen, over leuke restaurantjes in de Jordaan, over woningnood en arbeidsmarkt

en over mij. Over mij hebben ze het en Robert zegt iets van ik heb hem ooit gezien, op een afgrijselijk feest, hij leek me niks voor jou hij was zo zwijgzaam en slungelig en was ie wel goed in bed hij was vast niet goed in bed... Winnie bestelt twee pils en antwoordt geamuseerd – ach, vergeef het me dat ik me op dit moment afwend, mijn tuintje inspecteer, mijn neus verstop in de springbalsemien en dat ik m'n wijsvingers in m'n oren stop; dat ik vooroverduikel, mijn snufferd in de bloemetjes, mijn voorhoofd vol met aarde, een takje tussen mijn tanden, een bloem in mijn haar ik ben er niet ik ben met Winnie in de duinen ik ben de meisjeszee die Winnie heet... Wat kan ik zeggen dat er gebeurt?

Tja. Wat er gebeurt, verbaast hen eigenlijk niets en mij nog minder. Als onzichtbare, onmachtige Dritte im Bunde zweef ik boven hun terrastafeltje en heb vrij zicht op bijvoorbeeld de handen van Robert (plat en met gestrekte vingers op het tafelblad, geen rouwrandje te bekennen), op Winnies wimpers (opgemaakt), oogleden (idem) en op haar wangen (kusje op haar wangen, van mij, van meneer de wind). En of ik mij nu concentreer op een handbeweging van haar, een oogopslag, een charmerend lachje of een lichte frons die ik luister aandachtig naar je' betekent, het wijst allemaal op wat Robert en Winnie (en ik) beiden (alledrie) allang weten en wat zij tegelijkertijd zorgvuldig onbesproken laten...

Noem mij geen voyeur: zij daar mogen dan door het toeval zijn herenigd, ik beschouw het als mijn noodlot hen daarbij

gade te slaan. Ik kán eenvoudig niet anders. Ik heb mijzelf een opperste nabijheid toegeëigend, maar hoe verlos ik me van haar, van de onweerstaanbare aanblik die ze biedt, van de verleiderstrucjes van Robert die zij zich laat welgevallen? Als ik mijn ogen sluit, ben ik ogenblikkelijk op de hoogte van de geringste gedachteflard van Winnie, en geloof me, op dit ogenblik heb ik liever Winnies buitenkant dan binnenste voor mijn geestesoog. In welke bochten ik mij ook wring, of ik denk aan muizen in huis, tot pap gekookte zilvervliesrijst of aan de laserboor van tandarts Schweitzer, het lukt me niet om níet op de hoogte te zijn van wat Winnie doet, ziet, zegt, denkt en wenst. En aldus ben ik er getuige van hoe Robert de consumpties betaalt, hoe ze (dan toch een tikje onwennig, weer zo naast elkaar) slenteren in de richting van de tramhalte, hoe lijn 2 komt aantinkelen, hoe ze een zitplaats bemachtigen, hoe ze grapjes blijven maken (waarbij telkens Winnies droombare keellach weerklinkt) en hoe alles, al hun handelingen, gebaren en gespreksonderwerpen (en bijbehorende aarzelingen) slechts de inleidende schermutselingen zijn voor wat geen sterveling zal verbazen dat te gebeuren staat: a striking sexual encounter, zoals ik het een keer geformuleerd heb zien staan in een van mijn geelgerande Amerikaanse pocketboeken.

Zal het iemand verbazen dat ik vanaf nu verkies een zo summier mogelijk verslag te geven? Iedere uitweiding geeft me, nu ik mij dan toch op de overzeese

terminologie heb beroepen, the blues, naar de definitie van een of andere dikbuikige popmuzikant: the blues ain't nothing but a good man feeling bad.

Daarom: er is het restaurant, door hen lukraak gekozen na uit de tram te zijn gestapt op het Koningsplein. Er is de menukaart (nagebootste haute cuisine) en er is de wijn (Bourgogne Pinot, 1990 – toe maar, ventje R.). Er is, voordat het hoofdgerecht wordt geserveerd, het telefoongesprek van Robert, achter in de zaak: `Alice, zullen we niet vanavond maar morgen naar de film? Ik ben in de stad wat vrienden tegengekomen, ja ik weet het, sorry sorry... ja, je bent mijn liefste, dag schat, dag Alice. Kus.' Er zijn de cognacjes bij de koffie, er is het juiste moment voor de één (Winnie) om aan de ander te bekennen `een tikkie aangeschoten' te zijn. Keellachje. Er is een korte wandeling naar het Rembrandtplein, er zijn de onuitgesproken gedachten over naar wiens huis eigenlijk, zo dadelijk... er is café Schiller, waar Winnie op listige wijze een stuk of wat vage kennissen mijdt. Er is een laatste glas in een nachtcafé verderop. Er is... Maar misschien doe ik er goed aan mij in te beelden dat het allemaal kokette nep is, dat het televisie is, een Amerikaanse serie die voor de veertigste keer wordt herhaald, en dat ik detective ben en dat het mijn opdracht is om verdachte A. (Winnie S. te A.) te schaduwen die op dit moment, hortend, antwoordt op het voorstel van verdachte B. (Robert Dingens, eveneens te A.) die

heeft gevraagd of... of het misschien... nee? Een... een hotel dan? Goed? Oké?

Pension De Drie Prinsen in de Damstraat, een shabby onderkomen met decoratieve junks in de belendende portieken en grote, grijze, waarschijnlijk rechtstreeks van driehoog naar beneden gekeilde middenstandsvuilniszakken rondom de kapotgeslagen lantaarnpalen. Verdachte B. staat blozend bij de balie en dient vooruit te betalen. Beide verdachten nemen de trap en lopen zonder nog iets te zeggen over de gang van verdieping 4. Verdachte B. verbreekt de – nu dan toch gespannen – stilte door iets onbeduidends te mompelen over een uitgedroogde ficus in een nis. Verdachten betreden de hotelkamer in kwestie. De plaats van het misdrijf draagt nummer 406. Beide verdachten inspecteren de hotelkamer. Verdachte B. glimlacht en sluit de deur. Verdachte A. vervloekt in stilte de hardnekkige prop in haar keel. Verdachte B. neemt het initiatief tot het te plegen delict. Warme handen onder het witte t-shirt van verdachte A. Gemompelde liefdeszinnetjes. Een onverwacht ongemakkelijke zucht, geslaakt door verdachte A., die fluistert of het toch niet beter is dat... of dit niet waanzin is... Verdachte B. overreedt verdachte A. met een tegen haar schouder gevlijd hoofd en een onschuldige maar regelrecht smekende blik in zijn ogen; verdachte B. maakt zich klein, hulpeloos – in vakkringen noemen wij dit de `jongetjestactiek'. Verdachte A. beantwoordt de blik met een

aai door het haar, een hand in zijn nek.
Verdachte B. verstevigt zijn omarming.
Verdachten ontkleden elkaar en zichzelf.

Het is 03.16 u. wanneer zich het delict op het die ochtend door een onderbetaalde Dominicaanse werkster verschoonde bed voltrekt. Enkele bijzonderheden: het bed veert te veel door, een van beide bedlampjes is defect, en de kraan van de halfverroeste wasbak drupdrupdrupt – ik zei toch dat het televisie is? Belangrijkste bijzonderheid: beide verdachten maken geen enkel geluid, zij plegen in volstreekte stilte het delict. Dit laatste heeft geen, ik herhaal géén religieuze implicaties, het is slechts de stilte die genot en angst aaneensmeedt. Na drie keer van positie te zijn gewisseld is het om 03.41 u. verdachte B. die de stilte verbreekt en met korte, nogal nasaal klinkende ademstoten zijn orgasme aankondigt. Wat verdachte A. betreft: het delict brengt bij haar niet de culminerende fysieke explosie teweeg. (Lieg niet, zak, en verzwijg haar ene hoge, schelle snik van zo-even niet; en zag je niet hoe haar rug zich bolde, hoe ze zó begon te gloeien dat er zich een roodschaduwende vlek begon af te tekenen in haar nek, rond haar schouderbladen? Is het haar, toen ze nog de jouwe was, ooit overkomen dat het bloed in zowat heel haar lichaam begon te stuwen en dat het haar huid kleurde?)

Ik meen te weten dat veel detectives zich trainen in wat genoemd wordt 'een staalharde blik' en dat zij beschikken over de ijzingwekkende efficiëntie die je ook kunt aantreffen bij politici, tv-presentatoren en

sommige kleinsteedse notabelen. Al met al denk ik niet dat ik mijn kortstondige rol van detective naar behoren heb volbracht. Mag ik worden ontheven van mijn taak? Mag ik hier alsjeblieft wég? Mag ik als-je-blijft het strijdtoneel van kamer 406 verlaten? Mag ik door het geeft niet welk allesbestierend opperwezen worden teruggeworpen naar mijn eigen kleine rottige achtertuintje en weer gewoon als alle mensen zijn, onwetend, onkundig, onontvankelijk? En kan iemand mij vertellen waar en bij wie je moet wezen om je te laten balloteren door het Genootschap Ter Bevordering Van Het Vergaan Van De Wereld? Iedereen die mij het recht wil ontzeggen er op dit moment minder vriendelijke gedachten en gevoelens op na te houden verwijs ik graag door naar self made engelbewaarders van een wat toleranter signatuur. Aan de overgeblevenen wil ik nog wel kwijt dat het me ontegenzeggelijk behaagt dat Robert zich zojuist, overeenkomstig de wetten van het postcoïtum, nogal triest en treurig voelde en dat hij, trouw aan diezelfde wetten, zonder enig verzet te bieden in slaap is gesukkeld... Ik bedoel, ik geef Winnie geen ongelijk dat ze hem laat liggen, daar op dat armetierige twijfelaartje; dat ze in het halfduister haar kleren en laarsjes bijeenraapt, bij het fonteintje een handvol koud water tegen haar voorhoofd plenst en zich uit de voeten maakt.

Toegegeven, terwijl hij sliep heeft Winnie hem ten afscheid gekust, ze kuste zijn mondhoeken en – heel zachtjes – zijn linkerhand, die ze daarna voorzichtig

vastpakte en in de richting van zijn borst verschoof, zodat vriend Robert er inmiddels bij ligt als een operettezanger die met gesloten ogen naar zijn hart grijpt. Ze schrijft nu zelfs, op een papieren zakdoekje dat ze heeft opgediept uit de achterzak van haar spijkerbroek, haar telefoonnummer op en legt het... op het hoofdkussen, zijn kleren? Besluiteloos staat ze met pen en papier in handen, alvorens het beschreven zakdoekje opgevouwen en wel in een van zijn schoenen, de rechter, te schuiven. Liefde gaat tot aan de tenen, wist u dat wel?

In de lift leest zij wat er in de vier wanden is gekerfd; dat Howard van Jeanette houdt en Chris van Ineke; dat Ajax forever en dat God een elftal is en zelfs dat good old Killroy hier ooit was. Achter de balie staan een jonge man en een niet meer zo jonge vrouw die Winnie eerder die nacht niet heeft gezien. De twee keuren haar geen blik waardig, in de veronderstelling dat Winnie behoort tot het bataljon van half gewenste damesgasten die uit hoofde van hun beroep hun entree maken op obscure tijdstippen, besteld bij een escortbureau door een uit verveling aan het hunkeren geslagen hotelgast, bij voorkeur een tijdelijk ontheemd geraakt gezinshoofd uit de provincie. Maar wie net als ik een beetje oplet merkt dat Winnie zich naar de uitgang beweegt met een schuwheid die niet past bij wat in kringen van diezelfde gezinshoofden wordt genoemd 'een dame van lichte zeden'. Haastig en met een paniek onderdrukkende bedeesdheid verlaat zij het hotel. Het is

ver na middernacht, de zon is al zo lang onder dat je haar bijna zou vergeten, op nog geen kilometer afstand van mijn tuinhuis speelt de inkt- en oliezwarte Noordzee al urenlang voor 's lands grootste bogeyman, en ik, ik ben als de nacht tegen welks aanwezigheid zelfs Winnie zich niet kan verzetten. Werktuigelijk kijkt zij naar de schrale en gedateerde neonreclames boven de winkelpuien, naar de wachtkamergele straatverlichting voor het hotel. En Winnie houdt zich voor dat er geen vuilnis rondom die ene lantaarnpaal ligt en dat de kleumende junks in de grijze portieken geen junks zijn maar in lompenvermomming gehulde beschermheren, hoofse volbloedmelancholici met wie zij misschien wel het zojuist ontloken onbehagen kan delen.

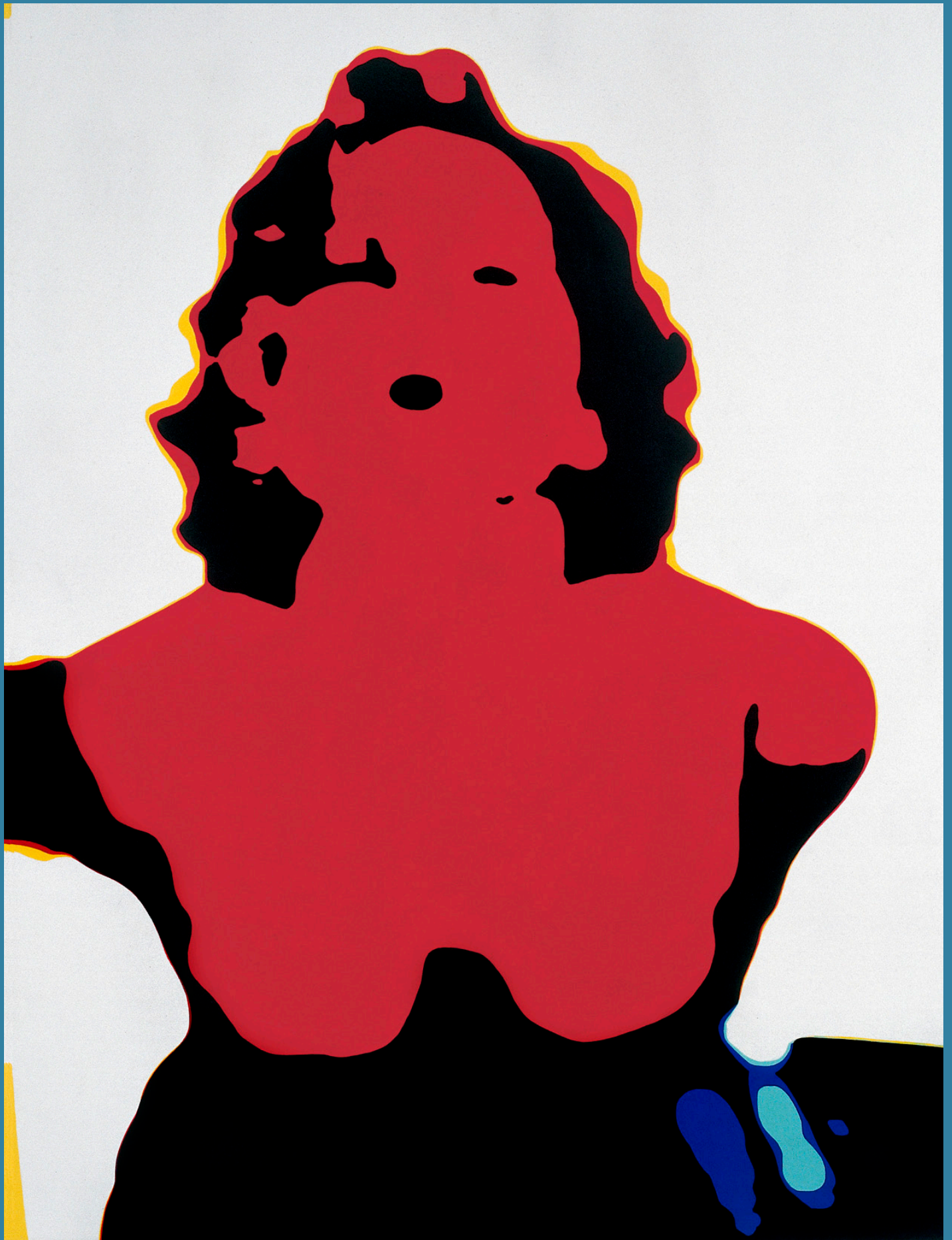
Op de Dam suist het nachtelijke verkeer, en er zijn niet meer dan een stuk of wat langsrijdende taxi's voor nodig om Winnies weerzin tegen auto's te laten oplaaien. Het is een weerzin zo sterk dat alle overige gemoedsaandoeningen onmiddellijk worden vergeten. En terwijl Winnies auto- en automobilistenhaat zelfs op dit uur van de nacht de kop opsteekt en zij alle Amsterdamse taxichauffeurs een fataal verkeersongeluk gunt, dient zich bij mij een minstens zo onvriendelijke wensdroom aan, eentje waarvoor ik mij, toegegeven, nogal schaam maar die mij wél mooi zou verlossen van mijn inmiddels ondraaglijk geworden engelbewaarderschap.

Want als Winnie dan zo hevig en hartdoorklievend alles met een motor

en vier wielen haat, dan moet er toch ergens een door stress aangevreten taxichauffeur of een overmoedige corpsbal met een gloednieuw rijbewijs en een dito Fiatje te vinden zijn die haar eens flink en am liebsten met dodelijke afloop te grazen kan nemen? Mag er misschien een dronken, dubbelziende intellectueel in een Lada komen aantuffen die het zebepad op het Rokin aanziet voor een slordig aangebrachte invoegstrook? Is er niet een soortgelijke onverlaat voorhanden die nietsvermoedend gas geeft en die Winnie nét te laat opmerkt, zodat ze wordt geschept, neergehaald, verminkt, vermaald, verbrijzeld? Is het werkelijk zo verachtelijk dat ik mij een drama voor ogen tover, dat ik mijmer over de ambulance, de wanhoop van haar ouders, het weggedrukte eenkolomsberichtje in de krant, de rouwadvertenties en ten slotte het low budget maar met liefde gemaakte docudrama over 'verkeersslachtoffer Winnie', een halfjaar na haar dood te zien bij het meest gewiekste commerciële televisiestation? Is het, kortom, misdadig om hier te bekennen dat een fatale aanrijding mij zou opluchten? Ik bedoel: als ik mijn alziende, alwetende blik gericht op Winnie met niets anders meer kan vergelijken dan met een zich tot waanzinnig wordens toe herhalende sterfte, mag ik mij op mijn beurt dan voor één moment laven aan een te verongelukken Winnie – aan mijn enig mogelijke afscheid van haar? Mogen wij, Winnie en ik, van elkaar worden gescheiden, ikke morsdood in mijn

morsdode achtertuintje, met mijn neus in de crematoriumroze springbalsemien en zij gewoon weg, weggevaagd?

Gun mij het kortstondig dwepen met haar dood. Gun mij mijn morbide flirt, gun het mij dat ik neerplof in mijn eigen lulligheid, gun mij mijn achtertuintjespathetiek. Als ik me potsierlijk, meelijwekkend en verachtelijk betoon, dan betoon ik mij eerst en vooral: ongevaarlijk. Want in werkelijkheid stoppen de auto's natuurlijk op tijd – één voor één, een keurig rijtje. Waar Winnie zich laat zien, wordt haar hulde betoond. Voor haar maken zelfs auto's een ongeveinsde revérence. Eén automobilist seint dwepend met zijn lichten naar Winnie, kort-lang-kort, een sos dat moet dienen als een geïmproviseerde aubade van koplampen. Save Our Souls, juffrouw Winnie... En terwijl zij in glorieuze onwetendheid het Rokin oversteekt en inmiddels verlangt naar een kop kamillethee, de ochtendkrant en daarna slapengaan, toont zelfs de stadse ochtendnevel zich aangedaan. Dat kun je zien omdat op het ogenblik alles en iedereen behalve Winnie in nevelen is gehuld. Winnie loopt dwars door de stad, dwars door het licht en dwars door mijn hart, en nooit eerder ben ik er zó zeker van geweest dat bij alles wat zij doet, denkt, niet doet en niet denkt een onschuld hoort die zij nooit zal verliezen. Het moet de onschuld van de wereld zijn.

De mooiste vrouw ter wereld

**De mooiste vrouw ter wereld
zat in een hemelblauwe regenton.
We hadden weer eens ruzie gehad
Drie maanden geen huur betaald,
al mijn bosjes bloemen gingen naar de bank van lening.**

**Toen kwam er een accountant bij ons thuis.
We dansten gedrieën de tango, en de accountant
werd verliefd. Zo verruilde de mooiste vrouw ter wereld
haar regenton voor een paradijselijke klapstoel.**

**Onderin de ton lag nog een oude ruzie.
Ik diepte de ruzie op, luisterde ernaar
en deed intussen belangrijk onderzoek
naar kunst en politiek en hoe dat kwam.
Met wat ik ontving toen ik de regenton verkocht
betaalde ik de huur. Toen vouwde ik de oude ruzie uit
en strooide er veren, vlinders en confetti op.
De ruzie was een bedje zonder kussen.
Ik ging liggen op mijn zij. Ik stak mijn mardepeinen duim
in mijn marsepeinen mond.**

De mooiste man ter wereld heeft een regenton verkocht.

's Ochtends

Je overweegt het zeker twee ochtenden in de week: mond bij Esthers oor en haar wakker schreeuwen. Haar in paniek toeroepen dat al haar haren in één nacht grijs zijn geworden. Zoiets. Maar je laat haar slapen en dat siert je. Je hebt zelden tegen haar geschreeuwd. Je hebt haar nooit geslagen. Zij jou wel – bewijs van een goed huwelijk. Vicious! You hit me with a flower. Zij slaat je regelmatig, niet alleen met bloemen, maar ook met veren, kussens, brieven, kinderstem. Soms slaat ze traag en plechtig en is het alsof ze je met iedere klap wil ridderen.

Esther slaapt nog, en naast haar in hun brede bed met de deinende springveren probeert Johan, voordat hij opstaat en zachtjes de slaapkamer uitloopt, zijn droom van die nacht uit zijn hoofd te krijgen. Blote voeten, koud linoleum. Droom wil niet wijken, zeurt voort. In de gang liggen spullen op de grond die daar niet horen, een stapel cd's, een ongeopende zak chips, twee halfvolle theekoppen en Esthers multomap waar ze haar brieven in bewaart. Nog halfverdoofd van een met tranquillizers aangelengde nachtrust probeert Johan de cd-hoesjes en de uitpuilende map met ringband te ontwijken en trapt vervolgens vol op de zak chips. Geknerp en gekraak schiet recht zijn ruggenmerg in en brengt een ijzige vonk in zijn maag teweeg. Onwillekeurig neem je een houding aan alsof je zojuist bent betrapt op iets schandaligs – diefstal, leugen,

droom. Biecht maar op. Je onderdrukt een vloek, doet een stap opzij en – dat kan er nog wel bij – stoot met je hiel een van de theekoppen om. Goed. Dat is duidelijk. Niet meer verder. Terug, terug naar bed. Tegen Esther aan gaan liggen, haar rug een warme wal en de kuil in het midden van het doorgezakte bed een schuttersputje.

Je blijft waar je bent. Vanuit de deuropening bekijk je Esthers langzame schouderbewegingen, ze is waarschijnlijk wakker geworden door jouw rumoerige misstap in de gang. Je bukt je om de multomap op te rapen. Het donkerbruine theewater siepelt langs haar brieven. De randen van de papieren hangen slap als boomblad in de regen. Met de mouw van je shirt veeg je de kaft droog. Kan ze beter niet zien, de schade aan de brieven. Wegleggen ergens in de hal of badkamer?

Esther is wakker geworden en zit met het dekbed als een grote mantel om zich heen op de rand van het bed. Ze bevoelt haar knieën en kuit. Je kunt nog terug. Je kunt in bed gaan liggen en een week lang niet opstaan.

Je vraagt of ze goed heeft geslapen.

‘Gaat wel, en jij?’ Ze schuift met twee vingers een lok achter haar oor, en terwijl jullie verder niets tegen elkaar zeggen en er niets meer gebeurt, komt Johan terug de kamer in met in zijn hand de natgeworden multomap en zegt: ‘Vannacht heb ik

weer gedroomd dat ik je moeder was.'

Je kunt er één nemen, vlak voor het slapengaan. Je kunt ook een soort cocktail maken. Halve mogadon, halve xanax. Johan verzwijgt deze nachtcocktail voor haar. Ze heeft het niet op slaatabletten.

'Wat was dat voor geluid?' vraagt Esther. 'Het leek wel alsof er een stuk hout in tweeën brak. Ik dacht, een boekenplank, er valt een plank van de muur.'

'Welnee, niks aan de hand. Er lag een zak chips op de grond. Ik trapte erop.'

Johan probeert een didactische vermaning in zijn stem te leggen. Hij kijkt haar bestraffend aan: die zak chips heb ik daar niet neergelegd. Die hóórt daar niet. Geen rommel in huis. Je kunt erop doorgaan. Wat moet dat ding daar? Je kunt haar naar de hal dirigeren en sommeren alles op te ruimen. Je kunt nooit meer iets tegen haar zeggen. Zwijgend de dagen doorkomen.

Als ze het dekbed van zich af laat glijden, zie je dat ze een nachthemd draagt. Eén van zijde, wit en met van die spaghetti-bandjes. Bovendien heeft ze een van jouw bermuda's aan. Niet volgens afspraak. We slapen zonder kleren. Dat zou je op schrift moeten zetten. In drievoud. Zij ondertekent als eerste. Geen kleding in bed. Als ze zonder kleren is, ziet ze er trots uit, ook al kijkt ze er nog zo bescheiden of slaperig bij.

Esther is niet trots, ze is nóóit trots, en zeker niet op haar lichaam. Kun je ook iets over regelen. Alles valt contractueel vast te leggen. Je mag er best voor uitkomen dat naakt je het beste staat. Snap je?

Voor zichzelf en voor haar pakt Johan ondergoed uit de linnenkast. Hij besluit dat

ze vandaag een blauw setje zal dragen.

'Ik lette niet goed op,' zegt hij, 'want ik dacht nog aan mijn droom.' Pauze, vermaning. En, als ze niet reageert: 'Ik was je moeder en was heel goed voor je. Maar jij was ongehoorzaam. Ik móest wel boos op je worden. Je was onhandelbaar. En omdat ik je niet wilde slaan en ook niets wilde stukslaan, kneep ik in die zak chips, heel hard. Dát kraakt, dat kan ik je zeggen.'

Esther verruilt bermuda en hemdje voor het blauwe ondergoed dat Johan zojuist uit de kast heeft gehaald.

'Waarom zou jij iets kapot moeten slaan?' vraagt ze.

Niet goed, die vraag. Weet ze best. Ze weet wat ze op dit soort ochtenden wel en niet kan zeggen. Met haar handen in haar zij staat Esther voor hem, niet uitdagend of boosaardig, maar gewoon, met haar handen in haar zij, precies zoals ze op een trein of bij de bakker kan staan wachten, weet Johan.

'Er is theewater over je brieven gekomen. Sorry. Ik was driftig, ik gooide die zak chips door de hal, precies tegen de theekopjes aan. Echt, het spijt me.'

'Laat eens zien, de map.'

Je aarzelt. Heb ik net weggegooid? Brieven konden niet meer gered worden?

Als je haar de map aanreikt, bevoelt ze met twee vingers de vochtige randen briefpapier. Dan legt ze map en brieven weg en kleedt zich aan. Spijkerbroek, shirt met v-hals. Johan bestudeert intussen in de spiegel tegenover het bed de schilferige huid tussen zijn wenkbrauwen. Je hebt daar crèmes voor. Maar je kunt ook gewoon je

vingers natmaken en ermee over je huid wrijven. Bijna raakt je neus de spiegel.

‘Ik kan toch al zo slecht tegen die droom,’ zegt hij, en terwijl je praat ver- vaagt je spiegelbeeld achter het wolkje condens. ‘Maar waarom droom ik tel- kens dat ik je moeder ben? Esther?’

Ze hoort je niet, ze is naar de badka- mer verdwenen – ook dát is tegen de regels.

Johan is bezig zijn haar te kammen. Moet je voorzichtig mee zijn. Kammen schrijnt de huid. Hij heeft een hoog voor- hoofd waarop in de loop van de dag rode vlekken verschijnen. Allergie, zegt de hu- isarts, en Johan smeert zalf en verruilt kam voor borstel. Stress, zegt Esther, en Johan begint met valeriaan, drinkt er een borrel bij en weet dat ook dat niet helpt. Die vlekken. Je hoeft je haar natuurlijk niet heel zorgvuldig te kammen. Geen schei- ding in je haar, niet naar achteren; om de wildgroei van rood op je huid te verber- gen kam je alles naar voren en heb je een kapsel als van een jongen van veertien.

Trek je met je duim en wijsvinger je lippen van elkaar. Je kin gaat nu voor de helft schuil achter je uitstulpende onder- lip, en je bovenlip moet je neus kunnen raken. Zo, met de vingers aan je lippen, loop je haar achterna de badkamer in.

Esther maakt zich op, rimmel, trillende wimpers, en Johan zegt: ‘Ik droomde dat je moeder er zó uitzag.’

Je bent moeilijk te verstaan door die obsceen uitpuilende lippen. Zelden krijgt men de kans andermans tandvlees zo uitvoerig te bestuderen, maar zij mag naar het jouwe kijken, zoveel ze maar wil.

Je tandvlees is ontstoken, rood en gezwollen als een vulva met schimmel- infectie.

Als Esther hem heel even van opzij bekijkt zonder haar precisiewerk met de eyeliner te onderbreken, vermo- edt Johan dat zij zich inderdaad voor een moment voorstelt hoe het zou zijn als hij haar moeder was geweest.

Goed zo.

Hij ziet haar denken: alles wat hij tussen zijn vingers klemt, al dat felrode vlees rondom die tanden: hij gebruikt het als hij me kust. Je rode vlekken kun- nen ook verhuizen. Van je voorhoofd naar je mondholte en weer terug. Moeders hebben daar middeltjes tegen.

‘Je lijkt wel een aap,’ zegt ze, en stift intussen haar lippen in de kleur van zijn ontstoken vlees. Ze bekijkt zichzelf in de spiegel, taxerend, objectiverend, zo- als een man kan kijken naar een vrouw die hij nooit eerder heeft gezien.

Even wijkt haar blik.

‘Aap,’ zegt ze nog eens. ‘Aapje.’

Kozend bedoeld. Je kunt verbodsbe- palingen opstellen. Je kunt haar een lijst voorleggen van dieren waarover ze niets mag zeggen. Je kunt de badkamerspiegel in één beweging aan stukken slaan. Dat het glas regent op je huid. En dan niet je ogen dichtdoen. Scherven tussen iris en ooglid, zodat alles wat je te zien krijgt voortaan prismatisch, caleidoscopisch zal zijn. Daar héb je wat aan. Als alles om je heen uiteenvalt in brokstukken, mag en kan jijzelf niet achterblijven; je naam is legio- en, Esther moet voortaan ‘jullie’ zeggen.

Plop! Johan heeft zijn lippen losgelaten, het vlees schiet terug in het gelid.

‘Moest je niet lachen?’ vraagt hij.

‘Jawel, je moest lachen. Ik zag het toch.’

‘Een beetje,’ zegt ze, en loopt terug naar de slaapkamer.

Hij haar achterna natuurlijk.

Zijn tandvlees en lippen tintelen nog na, alsof zijn mond aan atletiek heeft gedaan. Oók een vorm van ochtendgymnastiek. Topsport. Opstaan met en zorgen voor Esther is topsport.

‘Zeg, jij hebt die zak chips helemaal niet fijngeknepen,’ zegt ze.

Je moet wel bĳ haar blijven. Je kunt alsnog snel ander ondergoed neerleggen. Moet ze zich weer helemaal omkleden. Mag je haar maximaal vijf keer per ochtend opleggen.

Esther trekt nu een gezicht alsof ze op reis moeten en de koffers nog moeten worden gepakt, en je bedenkt ineens dat ze soms naar roet kan ruiken. As, roet. Dan fantaseert hij dat het de blauwe plekken op haar onderbenen zijn die de geur van roet verspreiden. Esther stoot zich overal aan, ze heeft altijd groenbeurze plekken op haar knieën en kuiten, net een eilandengroep op een verbleekte landkaart. En de mensen maar denken dat jij haar schopt en slaat. En jij maar denken dat de mensen haar schoppen en slaan. Ze heeft de juiste benen, als van een kind van acht dat telkens van het klimrek valt. Zij die plekken, jij je schooljongenskapsel.

Johan kan zich soms als een stuurs baasje in het kielzog van zijn vrouw begeben, precies zoals jij haar nu de trap

af volgt, met van die dwaze dribbelpasjes. In de keuken ijsbeert hij besluiteloos voor het aanrecht, alsof het jouw keuken niet is; alsof jij samen met Johan voor het eerst bij haar op visite bent; alsof ze jou bij haar thuis heeft uitgenodigd en zojuist heeft gezegd dat je vooral moet doen alsof je thuis bent. Ze komt naast je staan en legt haar handen op het aanrechtblad. Ze bestudeert haar nagels terwijl ze begint te praten. Je luistert met een half oor.

‘Als jij driftig was geweest, dan had je gevloekt. Ik ken je toch? Je had gevloekt en pas daarna die zak chips stukgeknepen en weggegooid. Maar ik hoorde je niet vloeken, ik hoorde alleen maar gekraak en geschuier, ik bedoel, het is te min om over te praten, waar hébben we het over, maar waar het op neerkomt is dat je hebt gelogen. Het zal wel een reden hebben. Een leugentje om bestwil. Ik hoef het niet eens te weten. Laat maar.’

Terwijl Johan volgens voorschrift een schuldbewust gezicht trekt, zet jij koffie en thee en dek je de tafel. Dat doe je allemaal behoorlijk efficiënt, al zeg je het zelf. Esther verwacht kennelijk een antwoord, maar geeft het op als je geen krimp geeft, en je lacht naar haar en zegt: ‘Kom op, ontbijten. Lekker.’

Johan en Esther gaan tegenover elkaar aan tafel zitten. Zij altijd met de rug naar het raam, jij altijd dicht bij kokplaat en koelkast. Nóóit andersom.

‘Raar hoor,’ zegt hij tegen haar, ‘in mijn droom ging het precies hetzelfde. Ik was je moeder en ik zorgde voor je. Ik maakte thee voor jou en koffie voor me-

zelf en legde het bestek op tafel. Ik had je schooltas al ingepakt en je brood gesmeerd. Krijgt mamma straks een kusje?’

Nu verstrakt ze. Mooi. Móóí!

‘Wil je nog iets lekkers mee naar school? Drop, chocola?’

Ze heeft mes en vork gepakt. Het is niet dat ze van plan is om te gooien, dat kun je heus wel zien. Het is meer dat haar armen nu zwaaiende bewegingen maken en dat ze plotseling, alsof het haar gewoonte is, haar handen opent zodat het bestek door de keuken zeilt. Kletterend komen mes en vork op de koelkast terecht. Ze lijkt te schrikken van het geluid dat ze zelf heeft veroorzaakt, ze springt op en rent naar boven.

Je blijft nog even zitten, je gunt jezelf een halve minuut triomf. Kijk, dát bedoel je nou als je zegt: onhandelbaar. Op de koelkast is een wijnglas omgevalen. In de vlucht heeft het mes het glas geraakt, en nu rolt het langzaam heen en weer, het valt net niet op de grond.

Pas als je hoort hoe boven de deur van de badkamer met een klap dichtvalt en het slot wordt omgedraaid, sommige je Johan om in actie te komen.

Met hernieuwde energie gaat hij haar achterna.

‘Gek hè, Es. Ook in mijn droom ging ik de trap op, omdat je van tafel was gegaan. Mag niet, hoor. Je moeder werd behoorlijk kwaad op je. In dit soort situaties moet ze haar grenzen stellen. Besef je dat wel?’

Je hoort hoe ze aan de deur morrelt, om te controleren of ze die wel goed op slot heeft gedaan. Johan wacht. Johan kan

goed wachten. Op jou. Je verwacht nu een onderdrukt gesnik te horen. Maar je hoort niets, zelfs niet het geschuifel van voeten.

Je kunt de deur forceren. Intrappen. Je kunt de deur ook barricaderen. Wat je ook kiest, ze heeft verloren. Maar dat hoeft ze niet te weten.

‘Je moeder werd héél boos. Maar vooral verdrietig. Hoor je dat, Es?’

Je leunt met je schouder tegen de sponning, je plaatst je voorhoofd tegen de deur.

‘Ik ben zo verdrietig,’ zegt hij zacht, en klopt op de badkamerdeur. ‘Jij toch ook, Es? Jij bent toch ook verdrietig? Jij mist hem toch ook? We missen hem zo. Maar alles komt goed, Es. Alles komt goed als Johan weer terug is. Esther?’

Gek, hoe tijd het buiten je bewustzijn op een talmen kan zetten. Je dacht dat Johan meer dan vijf minuten had staan wachten als ze de deur van het slot draait, maar als je naar de slaapkamer loopt en op Johans horloge kijkt dat nog op zijn nachtkastje ligt, zie je dat er meer dan een kwartier voorbij is gegaan.

Om de tijd te doden pakt hij haar multomap van het bed. Behoedzaam trekt hij de natte vellen papier vaneen. Hij herschikt de papieren en leest hier en daar een passage uit al die brieven van Esther die ze nooit heeft verstuurd en nooit zal versturen.

Als ze eindelijk tevoorschijn komt, heeft Johan zijn broek, overhemd en ondergoed al uitgetrokken. Ook zij heeft alles uit, naakt komt ze op een drafje de kamer in, wurmt zich onder het dekbed en zegt, liggend op bed: ‘Ik wil een nachtzoen.’

Ah! Heeft ze eindelijk de juiste toon. Temend, flemend. Berekenend naïef.

‘Esther, het is ochtend,’ zegt Johan, en ook zijn stem krijgt iets lijzigs.

‘Ochtend, middag, maakt niet uit. Ik wil een nachtzoen.’

Johan bevoelt zijn wangen waar nu waarschijnlijk rode vlekken zitten. Bevoelt zijn haar. Overal waar het gewoonlijk jeukt en schilfert, gloeit en tintelt het nu, alsof zijn hoofdhuid zich bij de kruin oprekt, bijna tot uiteenspatten toe.

‘Oké, je krijgt je nachtzoen, maar alleen als ik je moeder mag zijn.’

Je wacht het antwoord niet af, en onder toezien oog van Johan kus je haar op beide wangen, vlak voordat hij, vergeefs, probeert om jou de kamer uit te loodsen.

‘Johan is mamma,’ zegt Esther werktuiglijk, en vanaf nu is alles goed en mag de slaapkamerdeur dicht. Ze rolt zich op haar zij en trekt haar benen op. Johan hurkt neer aan haar kant van het bed met de springveren en pakt met beide handen voorzichtig haar hoofd vast. Hij stoot zijn heup aan de beddenspijl en verliest bijna zijn evenwicht. Hij begint zowat te vloeken, nú mogen jullie niet uiteenvallen, maar Esther houdt hem met uitgestoken hand bij zijn schouder vast. Zodra hij haar hand op zijn huid voelt, buigt hij zich naar voren. Met zachte dwang duwt hij haar hoofd in de richting van zijn borstkas.

‘Toe maar meisje. Toe maar.’

Het meisje heeft aan een halve aanmoediging genoeg. Johan praat alsof hij zijn stem wil oprekken zoals hij zo-even zijn lippen heeft opgerekt. Lij-

ziger en langzamer kan hij het niet als hij zegt: ‘Mamma is zó bedroefd. Want Johan is vertrokken. We missen hem zo. Allebei missen we Johan, hè Es?’

Esther wil gaan huilen omdat ze Johan veel erger mist dan ze ooit zal willen toegeven, maar haar moeder troost haar en drukt het hoofd van haar dochter aan haar borst, en Esther heeft haar lippen al getuit voordat ze daadwerkelijk aan zijn tepel, de rechter, begint te zuigen. Rond haar mond moet zijn borsthaar kriebelen, maar Esther weet maar al te goed dat ze er niets van mag zeggen. Als haar tong zijn tepel raakt, lijkt het alsof het bloed zijn borstkas doorstuwt, en hij voelt een krop in zijn keel. Het bloed in zijn borst gaat zingen, de krop in zijn keel wordt groter dan zijn keel en groeit uit tot een krop in zijn hoofd.

Als Esther haar ogen sluit, doet hij hetzelfde.

Alles in zijn hoofd gaat zoemen als hij binnensmonds begint te neuriën.

Haar slaapliedje. Jullie liedje. Je geeft het haar. Je hebt alles voor haar over.

Esther zuigt zoals het hoort, ze zorgt dat haar tanden zijn tepel niet raken en ze maakt zacht smakkende geluidjes. Het gesmak is passend en decent. Het is een edel geluid. Esther knijpt in Johans arm, ze knijpt zó hard dat hij haar vingertoppen wit ziet worden, het bloed trekt uit haar nagelriemen zoals hij het zijne uit zijn wangen voelt trekken.

Hij hard en zij nat kan alles verpesten, en dus duwt Johan haar behoedzaam van zich af. Even lijkt het erop dat Esther gaat tegensputteren, maar

dan maakt ze een tevreden knorgeluidje en draait zich opnieuw op haar zij.

Johan glimlacht en zegt: `Nu een brief.'

Hij staat op, pakt een stoel en gaat zitten als een bezoeker aan een ziekbed.

Hij heeft van tevoren een pen op het nachtkastje klaargelegd. Hij slaat de multomap open.

`Aan wie gaan mamma en Esther vandaag een brief schrijven?'

Hou de toon vast. Zangerig, zeurderig. Je weet hoe moeders praten, haar moeder weet hoe jij soms kan praten.

Esther schudt ineens haar hoofd.

`Toe nou, Johan.' Haar stem is weer een halve octaaf gedaald. Ze wil het dekbed van zich afschoppen, maar bedenkt zich als je je hand heft.

Ze laat je geen keuze en je slaat. Het is goed dat je je hebt uitgetrokken, want je kunt nu met je vlakke hand op je dijbeen slaan. Dat geluid houdt haar in het gareel.

`Aan wie gaan mamma en Esther een brief schrijven?'

`Aan Johan,' antwoordt Esther, en ze slaat beschaamd haar ogen neer. Toon weer op temen.

`Aan Johan,' beaamt hij, en zoekt in de stapel papieren naar een nog onbeschreven vel. `Esther dicteert en mamma schrijft. We schrijven een mooie brief waar Johan heel gelukkig van wordt. Goed?'

Hij legt een aantal oude brieven weg op het bed en slaat zijn ene been over het andere. Esther verdwijnt met haar hoofd onder het dekbed. Haar stem klinkt dof maar niet gesmoord als zij hem de brief dicteert. Ze laat Johan weten dat ze wil dat hij terug-

komt. Dat ze met mamma naar de stad is geweest en dat ze cd's hebben gekocht, een heel setje van Miles Davis, speciaal voor hem omdat hij van Miles houdt, toch? Dat ze samen met mamma naar Sketches of Spain heeft geluisterd. Dat mamma het gezellig maakte, met thee en chips.

`Maar ik hoefde geen chips, ik wil niet dik worden. Schrijf je dat ook op, mam? Want Johan moet niet denken dat ik alles heb opgegeten, we bewaren die chips voor hem, voor als ie terug is.'

`Niet te snel,' zegt Johan streng. `Mamma moet je wel kunnen bijhouden, ze wil netjes schrijven.'

Esther blijft zich schuilhouden terwijl ze de brief dicteert.

`En waar sluiten we mee af?' vraagt Johan.

Nu gooit ze het dekbed van zich af. De brieven waaieren in het rond. Als ze rechtop tegenover hem zit, knijpt ze haar ogen dicht en fronst. Dat hoeft nou ook weer niet, mamma weet heus wel dat je diep nadenkt.

Johan begint te glunderen als ze zegt: `Ik weet al wat er moet staan. Alle liefs en duizend kusjes.'

`Dat vind ik mooi,' zegt hij.

`Duizend kusjes voor Johan.'

En terwijl hij het opschrijft en daarna alle brieven van de grond raapt en opbergt, lijkt het alsof hij namens Esther de duizend kusjes uitdeelt en tegelijk ontvangt. Meer kan Johan zich niet wensen. Hij kust en wordt gekust, zonder dat er nog een ander aan te pas hoeft te komen. Je bent nu niet meer nodig, je kunt rustig weggaan.

Na vannacht

**Voortouw nam en was je toen je rinkelend de vals slag
op me uitprobeerde,
beringde ligustervingers en je armband een wisselkoers
waar mijn huid en haar bij hadden in te schieten –
provisie, *your ass*.**

Je schelp natuurlijk ook.

**Gaf ik klaargestoomd als onderpand
het hebben en houwen van ouwe lyriek
maar wat ik de gek begeerte noemde
was voor jou een zaak van statistiek
'zo deed mijn drienalaatste ex het ook, geinig, vindjeniet?'**

Keek ik wel uit om te bekennen dat ik getallenmoe.

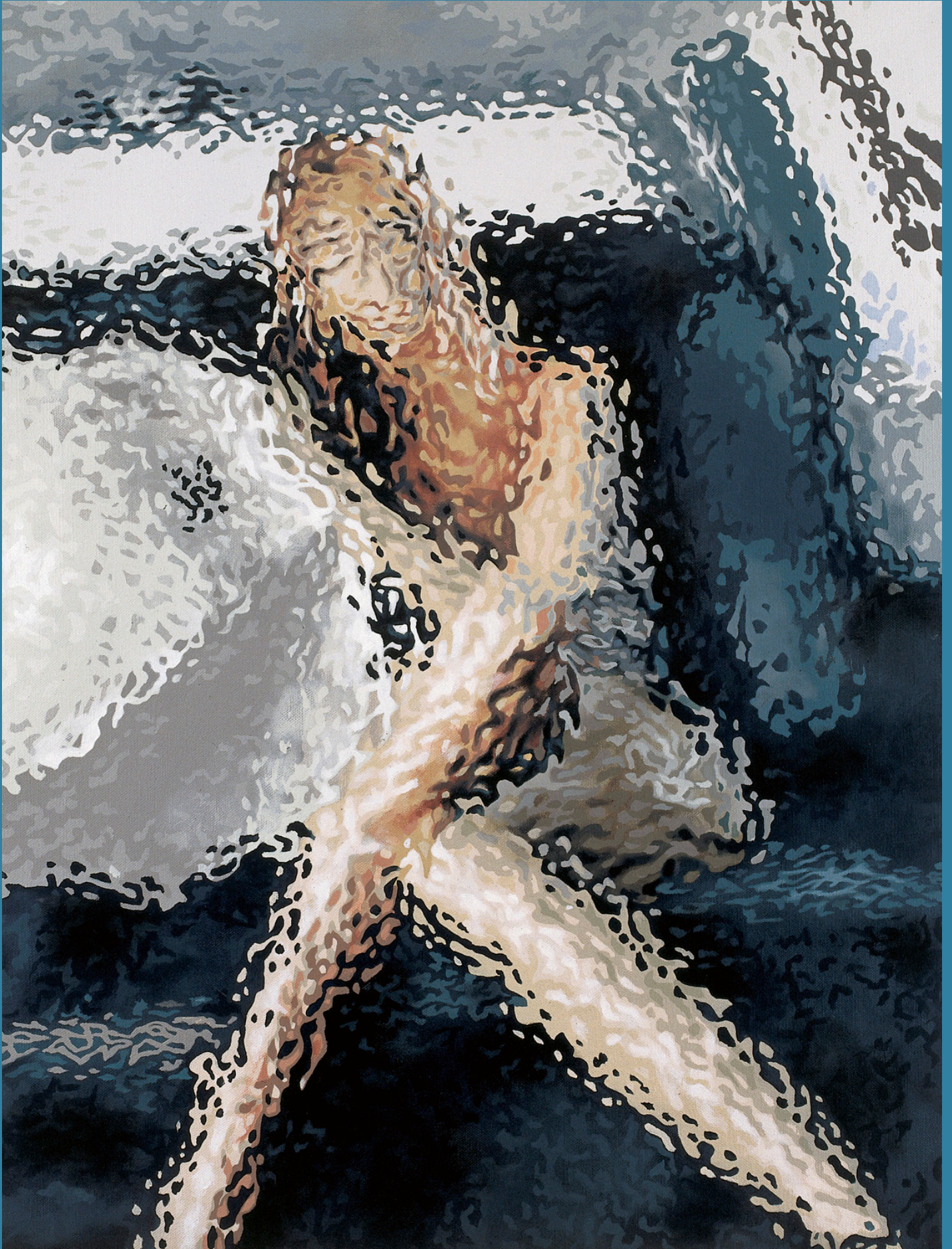
Zoveel hebben ze mij wel geleerd, de generatie leeftijdloze meisjes:

**euforie is uit den boze
het klamme zweet mag nooit gaan zingen
nooit de jubel over God die vogelnestje doet
in de zwaaimin van jouw ringen
bejjegek zeg, hou je kop.**

**Snel designen van de daad en mediageniek erbij gaan liggen
zeggen dat je nog een lijn of pil ja graag en daarna daas
en sotto voce op gevaar van pathetiek & poëzie de pandjesbaas.
En toch. Schuif alle sieraad van je pols en pink
en stapel alle waarden op tot bloeitijd van de zonnebloemen
die je bedframe lekker hebben opgekitscht – dan nog
is het niet hoog genoeg voor zingpracht over blijf en binnenzee,
wadgekust en schoongemorst, opgezeefd en leeggevuld,
de heiligdunk van liezen, larf, droeve schokgolf, zelfs je geurvlag
op een sokkel, armband die ik met dichtersjicht en carambole
recht en krom en rond weer buig tot het lichtste aureool.**

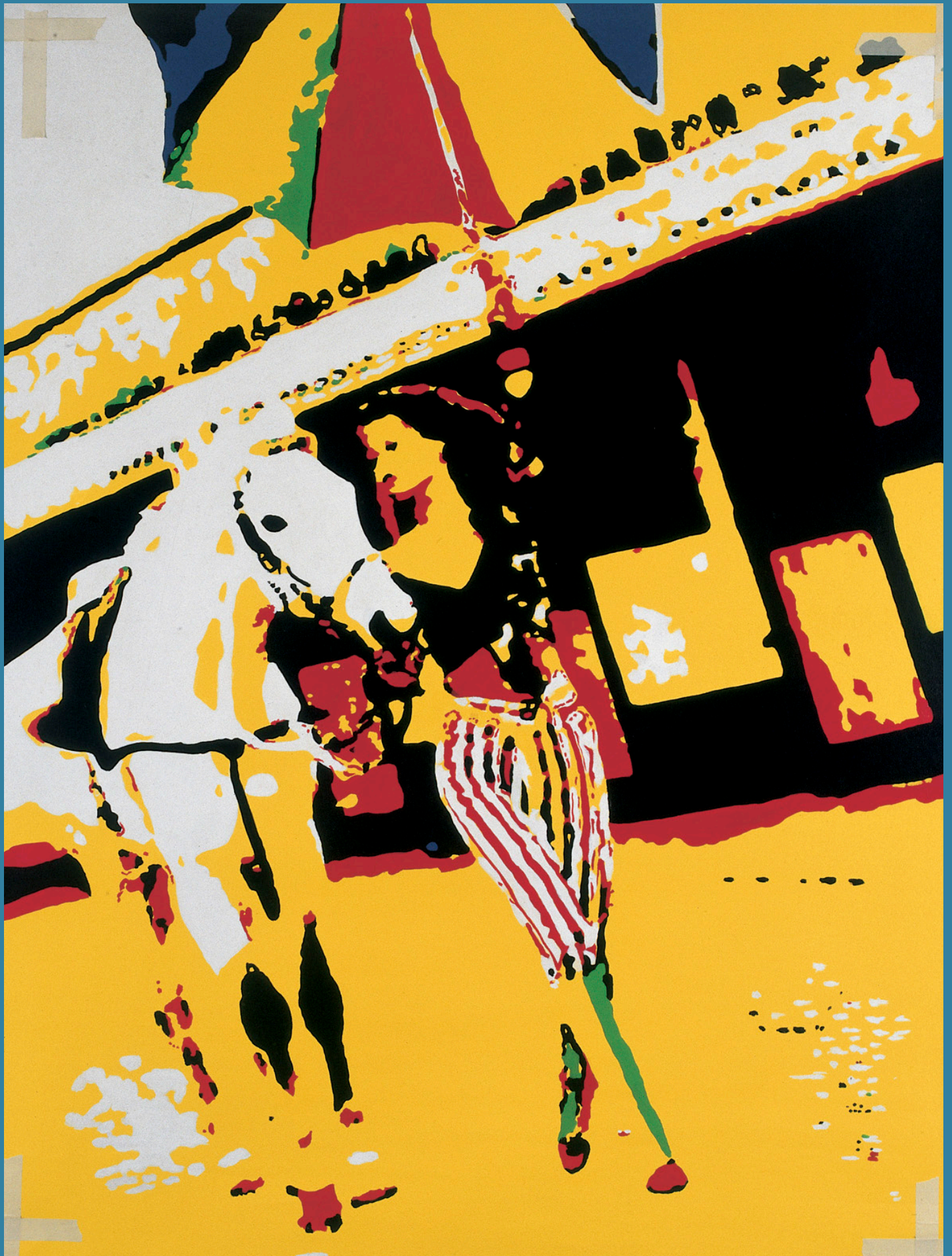
**Zo te doen en zingen. Jaag ik je direct mee weg,
jij, praalverdruid en warrelend van nazweet.
Daarom: afplaktape op de zwijmelbek
van de gedateerde schout-bij-nacht.**

**Het hielp niet. Stiefelde ik rijschoolstraatjekerend van je weg
in strofen van email en dat we nog wel bellen, echt.
Ik stommelde de trappen af tot leesteken de voordeur punt.
Buiten scherpten zich nevelzacht de zinnen.
Wat beleefd was kon eindelijk beginnen.**

Stoort het

als ik de radio iets harder van je leen
en wat eten en ik vroeger wegga?
Het geeft toch niet dat ik hier
iets neerzet om iets anders en
een tijdje wegblijf en een volgende keer
hetzelfde en iemand op te halen?
Is het lekker
als ik dit en zachtjes daar
of misschien wel niets te doen?
En vind je het wel goed
dat ik mij vermom als zuidenwind en
alle smalle schouders op het strand
aanraak?

De ziekte van jij

... zag jij misschien dat ik naar jou, dat ik je zag en dat ik zag hoe jij naar mij te kijken zoals ik naar jou en dat ik hoe dat heet zo steels, zo en passant en ook zo zijdelings – dat ik je net zo lang bekeek tot ik naar je staarde en dat ik staren bleef. Ik zag je toen en ik wist in te zien dat in mijn leven zoveel is gezien zonder dat ik het ooit eerder zag: dat kijken zoveel liefs vermag.

... volstond jij met te zeggen iets naar opgeschoten antwoord stinkend, ik was, rug behoedzaam intact, ik was was ik maar, had ik toch niet beter, of zou ik gemaakt hier en daar wat complimentjes – ik was doorgelopen. Maar jij, draalziek (zoals ik nog niet wist) en hand met nagels bloedvolslagen afgekloven voor je mond gekruld als van 'wat nu weer', maar jij, je snoof oprechte afkeer, je lachte overvloedig minachting want natuurlijk was mijn vraag geweest zoals bij carnaval het inhaken,

zoals 'duizendmaal in drukinkt' en wie weet geplukt uit Eden zelfs want vijgenblad of niet, kennis moet toch ooit, ergens worden gemáákt, nietwaar? Het was daarom dat ik potentieel blauwbaardend had opgedist de godgeklaagde ranzigheid van 'ken ik je niet ergens van?'

... beheerste jij van alle goocheltrucs en kunsten nog het meest het vakkundig, ootmoedig, lafhartig, getooid & geharnast inzetten de toon van wat met alcohol en overmatig rochel weggefluid en daarna opgediend wordt als 'het o zo goed gesprek'. Tja. Een gesprek, dat moest dan maar – en zou ook wel, maar vooraleerst werden wij blosjes, werden wij kinds. Als giechelzieke poepchinezen ontdekten we dat zowel jij als ik niets te kennen hadden van elkaar. Noodgedwongen werd van stal deze zus en daar die zo; geverifieerd dat nergens van verstand te hebben voor

jou zo'n beetje was als uit den boze.
Snoof aldus een lijntje onderwerpen,
de retoricus een straathond:
je werd mijn sprookjesachtig
eenmansauditorium, terwijl
ik grootmoeder de wolfsmond wauwelde
mijn schaapjes op het droge.

... zocht allengs naar als jij en ik eens...
Ah! Elkanders wiebeltaks, dát waren we!
Naargelang wij langer luchtigheden wisselden
als van beursberichten, ontrolde zich
in onze niemendallen heel het paringsidoom.
Besproken werden grote zussen slappe lach
de Wiener Kreis problemen met de huisbaas
waarna een JohnnyWalker andermaal teneinde
Hölderlin vrijmetselaars en
quantummechaniek.
In achtsterangs proporties kortom
werd bekend het losgeld, de uitlevering,
edoch niet misselijk van misdrijf
of van wagenziek;
voortvluchtig wegens baltsgedrag danste jij
monarch gekleed, scharlaken om het even,
terwijl ik ronselde beamingen
(een kakkerlak triomftocht).
Zo allerwege geniaal en genitaal
ontbood zich jubelzang aanraakbaar
de pas gesteven geilheidsrepubliek.

... viel jij voor mij, voor het kijvend
prinsenkind, en werd ik de kater in jouw karkas,

werd jij minnend mij? Zo en meer nog
vreeën wij ons naar eeneigheid; dat we,
godbetert, een springtouw wilden zijn,
om onszelve in te spinnen.
Hupte ik prinsheerlijk
de charlatan met kauwgom in de bek,
baarde jij oefening, verlichting, onthechting,
Boeddha met de januskop,
vruchtvliesmuze, touwladder.

En laat Wittgenstein maar prop in de mond,
als gladde groene zeep zo
metafysisch niet te vatten
was ik geil op je. Niet in je slaap dat je praatte,
klaarwakker en te komen en draai
en sprak en schreeuwde je.

... zei jij plechtig dit zal niet lang duren.
Ja maar lieffie waarom moet
je nou voorspellen?
Dat was ikke die dat zei en begon te zeuren
over dit en dat en moeilijkheden en ook ruzies
en de onzin van dat al. Fataal
dat is de anekdote
en de krantenkop terwijl de
charme van het voorspel
schuilgaat in het sprookje waar ik op en top
als op een feestje slingers en vooral confetti
rond mijn heupen te verzinnen
alvorens te beginnen
het jou aangenaide oor bij mij
te luisteren te leggen
zodat ik je kan zeggen dat je
net zo echt en opgezegd

en warmen wakker als
Sneeuwitje bent en dat je
kont bestaat uit Assepoester
en je kut de roodst en
mooist bekapte wolvenklauw de
onderhuidse meisjesdauw
waarmee je mij het feestelijke
zwijgen het nirwana
van de fallus efficiënt weet op te leggen.

Bleef jouw voorspelling dat dit
niet lang duren zou.
Ik wist met je te neuken tot aan
het onwaarschijnlijke
maar kon je niet verleiden tot
het tot eeuwigheid
herleiden van mijn lief mijn lief ik hou van jou.

... dacht jij clown te zijn maar tijger eveneens,
zweeptte ik dompteur alsook
bengaals maar dan van vuur:
ons oogmerk het hele circus te
omlijnen en tegelijk de piste
te verkleinen tot het entertainment
van het eendrachtsritueel.

Jawel, wij maakten alom naaiend
de mooiste toneelstukken.
Let wel, geen kunst, maar wél het
spreiden van jouw benen.
De stalmeester was ik en sprakeloos,
te voltooiën en gedresseerd
werd begraven heel mijn hoofd
tussen heel jouw dijen.

Het wordt zo stil en leeg als in moderne poëzie
want jouw circushuid tegen mijn
oren. Dan klinkt applaus,
ik hoor het niet, ik ben de
hoofdattractie. Het kunstje
van mijn tong waarmee ik maak
het ruisen van de zee.

... beoogde jij zo hoog te zijn als hoger nog
het allemans- danwel idolenzweet, jij wilde
roem en faam en in het heupgezwaai te baden
als de zanger op het podium, de muzikanten
midden in de instrumentenroes,
de danseressen
met geschminkt hun grijnslach
tierlantijnen eelt.

Zo werden wij beroemder dan
de wereld door te geven
een concert en daarbij elkaar uit
te kleden en ons repertoire
te zingen hoger dan het Hooglied van
het bruidje en de bruidegom.
Zing ik mijn keel te pletter voor
het publiek bestaand uit jou,
waarbij ik zing dat ik geef weg een
been van mijn gebeente
ik volsta te zingen vlees van
mijn vlees voor jou alleen.
Jawel mijn lief, opgetreden heb ik
fluisterend en ademnood
doorregen alle plankenkoorts en
hoogtevrees: naakt te zijn,
voor jou mijn schaamte te maskeren,

testamentje te citeren,
om uiteindelijk jouw purperlinten
lippen met een
uit mijn onderbuik te zingen toegift te vereren.

... sommeerde jij mij, jij concubine
heter Tine, heerseres en lijfsterzine?
Alleen als ik jouw metrum jij ons ritme diende.
Nee, van humor hadden we
ook al geen verstand
maar lachen deden we heel veel.
Dat kwam dus door de weerloosheid
en die dingen. Wij lachten ons
een voorbeeldfunctie.

Van tweeën als de weerlicht
raadplegen geen soefi's, kermisklanten:
acrobaatje, verhef mij.

... fantaseerde jij het ogendicht en mondjestoe
bijkomstig en volkomen tegelijk te praktiseren
onze wezenloze evangeliën waarvan het met je
mond belijden van mijn
opstanding de welverrezen
en synchroon te tellen rijkdom van getallen
zes en negen rond te preken
wel de meestbekomen
boodschap is om voor- en
achteruit en naar opzij
te rollen als een harde zachte cirkelsteen
die dan niet te tillen maar wel degelijk omhoog
ter hoogte van de bondgenoot de mond genoot

van tweeërlei de dame en de heer te snoeren:
wij zijn een stel een stel van stand.

... spande jij je bloemenmeisje
opgedoft van top tot teen
als ik in het vooronder van je lichaam huiselijk
vestaalse mestvaalt nuttigde met in de weg
mijn neus de caracole op slag van gaan de
schicht op hol. Geen vrucht zo rijkdom
of je rook ernaar, godinnenhaar,
geur om uit te kammen strak-
gespannen deinsde je naar
voren en voorbij, voorbij
o, ik was je zo nabij, de
mosselkluizenaar.

... danste jij als woonfantoom, mijn in te kleuren
droomsjabloon een geluidsmuur
rond de dansvloer
waarbij ik publiekelijk en met
opgefokt beheervertoon
jouw tas jouw glas om zo te
zeggen jouw consumptie
in de hand te houden houdbaar de illusie dat jij
te goeder trouw en met een
nonnenlach het ritueel
in vierkwartsmaat – geen disco
heeft een maagd paraat.
Wij geven jou wij geven haar
de h van Héloïse, zodat
personeel alsook publiek van
je mag gaan dromen;

alle jongens kijkend naar mijn
meisje worden gnomen.

Vooropgesteld dat ik geef af mijn
pik en kloden aan portier
om te roepen naar mijn uitgaansbeest,
mijn danseresjeslief
Abélard komt heel heroïsch dansen hier!

... wenste jij zowel kosmisch en voldongen
alsook mijnentwil te weerleggen feitenmateriaal
omtrent locatie, hoedanigheid, ruimte, tijd,
de hele filosofenrataplan – oftewel wie we zijn
en waar, hoe lang en waarom
telkens toch te neuken.

Te vinden hemelsbreed op alle grapjas
lengtegraden, hoog en diep
en rond is schoksgewijs ons middelpunt
der aarde niet te evenaren.

... remde jij, temde jij. Mijn
monomane litanie wordt
voor even parodie terwijl kort
ervoor nog overstemde jij
in woord en daad de harp zo
klinkklaar jij, mijn onverlaat.

Aldus het lied de toonsoort van de lendenen,
een slotakkoord dat is er niet jij dirigeert
ons zinnig noodlot op muziek in
de richting van de interval.

Hebben wij gewoon een beetje
rust. Hooggespannen
de verwachting, hooggestegen
onze achting voor
hoe op de snaardrum roffel ziek
als virtuoze entr'acte
de herhaling van de klapwiek
culmineert in de champagneknal.

Het is geen mens gegeven om te minnen
van de wieg tot aan het graf. Maar voorlopig
maken wij zelfs ieder pauzenummer af.

... leerde jij als mij weerom te keren
en ik de alpinist geheel het jouwe
na een eenzaam en getwee gezongen
frodietentochtje door ons watertandend
kroondomein gedoopt de hermitage.

Kom, dan gaan we weer eens
kluizenaartje spelen en plezier
te schreeuwen, met een juichkreet
eierzuchtig de ascese penetreren
waarbij in jou de stilte rakend
nergens als na jou in jou te jou
te keer en wederommekeer
is er duizendvoudig niemand meer.

... acteerde jij modern toneel
het hedendaagse aureool
een outfit om te noemen lingerie
of zelfs ontvankelijker kledij

waarmee jij uit te beelden alles
van een dapper vespa-meisje
tot en met de damesdirecteur
op rolletjes te glanzen
want je was je bent en je zult
zijn ze allemaal, een
godsonmogelijk gevaarlijk
drie- of vier- of méérlijk
zo meerduldig als je mij een
geacteerd gezicht vertelt
en opvoert de nabijheid van
mijn rol als recensent:
mijn neus tussen de schuifdeur ik
de open deur zo welbespraakt
op alle planken vastgehaakt, aangeraakt
en ten slotte klaargemaakt
door jou en jou en jou en nimmer
opgeteld want niet te tellen
met zoveel je bent de tovertruc zo
talrijk je bent de helleveeg
de duivelskunstenaar in goeden doen
je bent geheel alleen met velen
want je naam is minaressenlegioen.

... dineerde jij geheel alleen met
volgepropte mondjesmond
een uitgesponnen koningsmaal
terwijl er in mijn ochtendmaag
een baby huisde met een
rinkelrammelaar – en áls ik had
ternauwernood ontbeten, dan
fantaseerde jij alweer te leven
als het bestebrave echtpaar
Gastronoom of je vertelde

van je droom waarin wij waren een
moderne Hans en Grietje
om bij te zingen het meest vulgair
bereide heksenliedje
dat je schaamteloos en onherstelbaar
laag wist in te zetten
met refrein waarna coupletten van
wel duizend en één gingen
de gezangen dat de liefde van de man
gaat door de androgynse maag.

Wij aten kortom aan en met en
van en alle liefdesletsels
voorgezet wij hongerden met
smaak elkaars verhalen uit
waarna te giechelen met smik
en smek en smakgeluiden
om onze dialogen zo platoons als
aan een Grieks fabrieksbanket
– en dat terwijl zoals het gluurder
en ook volgevreten erudiet
het allermeest bekoort wij van
Aristofanes zoals ook van
kinderporno en van haute cuisine
nog nooit hadden gehoord.

... keek jij als naar de wereld
van boven op mij neer, een blik
vol objectiviteit, vol superieure afstand
waardoor jij werd niet te versmaden,
middelaars van o zo veel genade.

Vlucht mij niet,
wees mij inderdaad genadig.

Van bovenaf bezien ben ik zo nietig
maar ik richt mij naar je op.
Kom naderbij. Kom, nader mij.
Voer mij ten hemel in galop.

... schiep jij als koffiedik het
muzebeest wel degelijk behagen
in het mijnerzijds karaats te staren
naar je diamantgelijke navel
ongeveer ter hoogte van het
drukbezochte landgoed Wespentaille
maar deze exhibitiedrift tegelijkertijd
niet toe te willen geven
want na tonen volgt toch immerweer
een al te zware boetedoening
of zelfs de rooftocht van het
vreemdelingenlegioen der puriteinen
in en rond je lichaam te marcheren
als een kuisheidsrepresaille.

Als infiltrant je tandgewapend alsook zonder
blikken danwel blozen smoorde ik het legioen
waarbij de strijdkreet diende te verstommen.
Klonk aldus een salvo van mijn vlinderlach,
waarna, terwijl bekeken, je benen in je nek
te manoeuvreren en voorzien van
hypertrofisch wapentuig jou met open
oog te annexeren.

... keek jij kwetsuur de zweepslag der idylle
vanonder mijn gewicht het pornografisch licht
de zilverstaande schemerlamp op ons gericht

naar hoe het plafond het amaranten vergezicht
zich ineensluipt tot orgastisch doodsbericht.

Nu is er niks te zien en niets beter dan dat.
Wij zijn het maar het is de wereld die het waagt
om als de bliksem te vallen in
het klaterende zwart.
Zo blind de liefde dat zij nog
slechts clichés verdraagt:
als schaamrood een gedicht het
diepste van mijn hart.

... navigeerde jij van heupen, bekken
continu ambachtelijk, een
reuzenrad van welving,
waarbij wij hadden niks te wensen
want van wensen word je maar onrustig.
Maar langzaam traden
wij in overleg, zo van
'schat, als jij vanavond je mantelpak
gemaakt van wellust
dan pas ik de schoen waarmee ik
aan en uit en af te trekken ben,
lieveling, ik ben geheel de jouwe'.
Gooi kortom open die deur,
doorzoek elkanders garderobe!
Eros Cupido Afrodite Venus
Maria Magdalena: geen vignet of
merknaam zo vlag en wimpel
of er werd volleerd gedekt de
wederzijdse lading.

... werkte jij je hiervandaan of
misschien wel na een afspraakje met derden
– in ieder geval je ging, zo stoïcijns
als een secretaresse. Ach, Orpheus,
de arme, hij keek niet om
maar wel omhoog: voor God- en
vrouwenzoekers geen genade.
Daarom moet ik wel (blauwloverliefste),
daarom werk ik je naar beneden, naar
omlaag want naar jouzelf. Schrijf ik
aan je voeten dit gedicht te kussen.

... was jij vannacht gedroomd bij mij
om te dansen op een tango op een tango
met jou dansen op het ritme
van het handgeklap
op de kitscherige wanhoop
van mijn klappertanden
danste jij de tango van de regentes, mijn
babybazig kleintje en mijn lekker op te eten
ouwe bes jij koleregouvernante
met je fondanten
dansje – o wat sjans je toch
als volbloed dilettante
de goedkope act van femme
fatale onder de knie
ben je nog koketter dan mijn
suikerspinnenpoëzie.

led're nacht zo duizelbaar gedroomd van jou
de mooiheidsmuze tegen wil
en dank, zodat zelfs
in mijn slaap jij bent om mee te dansen om je
deze dans te vragen om te

vragen om je liefjeshand
mijn liefje want je bent zo tranentrekkend tango
en je bent mijn alledanserigste
bijdehand je bent
mijn hoefijzer mijn amulet mijn
goed verstopte wisseltand
je bent mijn oogjes dicht en mondje
toe mij moe te dromen
om te vergeefs en slapend van
je wegzijn af te komen
door je droomgewijs te smoren
in de verrukkelijke
willekeur van het nachtelijke niemandsland.

... bediende jij jezelf gespeend
van blozen blosjes
weeromstuitelijk en al te zakelijk
van je jaspisstenen
oogopslag terwijl je zuchtend
zei dat je nimmermeer
te gloeien van mijn spreken en
dat liefde is een enzovoorts
– je zei het hoeft niet meer.

In beginsel geen tragiek of tranendal, geen
klaagzang of een elegieënzweep,
niets daarvan,
je ging eenvoudig weg en je
vergat je oogpotlood
– en de uitroep jezusnogantoe
is ook al zo prozaïsch.

Maar na ogendicht of hazenslaap
werd jij bliksemsnel
een droomheldin je werd een
avontuur genaamd Isolde

met wie te sollen zeer heroïsch uiteindelijk
een treurfabriek waarin al mijn
dromen opgestapeld
aan elkaar te knutselen –
want je bent tenslotte
als soldeer my dear, aan mij te
branden en te spelden,
te gloeien en te lijmen, maar nu te weer gesteld
de eer gespeld een rollenspel Isoldedel je bent
mijn kosmos grote kattedel.

... verheugde jij je in het
menigvuldig haat te dragen
als vooral gesignaleerd hoezeer ik te beklagen
in het moederzielend missen
van hoe alles van je
is in tweevoud weg jij dubbelrondbeborste
bommenvrouw
jij explosievelieve klaproos
met je ogen alle twee
mijn vingers in de strot omdat
ik maagzuur van je hou.
Ik zal over alsook diafragma weer
te geven dat waarmee
ik in kan kruipen onderkruipsel zoek jouw bloed
bestoft mijn bodem subject-
object theorie gepraktiseerd
de zucht naar ikke ik word
kort en goed captatio
benevolentiae ik eet je tenen
kus je kut en alle vezels
van je zal ik vleien kom terug!
ik kus herhaal je keurig

zal ik zeggen vagina waarin ik
zichtbaar wil verdwijnen te
kust te keur en wederwillekeur
niet weg te hoeven kwijnen
in het kuuroord zonder wachtlijst,
in huize masturbatia.

... had jij te leiden een paar levens galg en rad
of de polyfone heilige de
verafgoding volprezen; was jij
nog steeds meerduidig,
meerstemmig, was jij, kort gezegd,
met meer dan met jouzelf, dan
had ik handen vol met
weerschijn, echo's en
lichaamsschaduw tot een zuiver
en onschuldig jij te wassen. Maar
zoals euforie is eensgezind
in het van jouw koosnaam
mondjesmaat te regelneven, zing ik
heel beschaafd het elastieken
wiegelied van jou en jou
en jou alleen, mijn lief. Als de
weerlicht zo eenkennig
waartoe zingen is de dictatuur
en dictatuur is de extase
verschaf jij met een glimlach een
sneeuw kristallen schrikbewind.
O, niemand is er anders dan mijn
vijand duizendkoppig jij te zijn,
dus raak me, maak me, ontwaak me
uit de welgevallen strijdroes
waarin jij was zo despotisch als

een liefdevolle zombie
en ik zo godvergeten hoofs als een
oorlogszuchtig windekind.

... herdacht jij en jij en jij en het was menens
hoe wij herdachten kaalslag elkander, van
gedaan alsof ruzies die niet tragisch bekten
maar wél om te huilen, bijvoorbeeld 'jij nog thee
met sambal, schat?'

Strijd die allerwege leger wordt wimpelt
enkel nog zichzelf af. Derhalve niet te keren,
niet te fingeren, die uitputting van ons.

Als waren wij partijen partijtjes pulkten
wij allerhande ratten uit gebitten: zo oud en
stoer als de koeien onze spreekwoorden.
Zo heette bemoeizucht tand om tand
en sneed jij de daad als bij
naamwoordelijk gezegde
een levensechte gravure in, uit,
vandaan mijn gezicht.
Noem die lijnen maar vermoeidheid.
Zo vermoeiend taant zich vakmanschap.

Een zwaard, dat wil ik hebben. Jou
meesteres te slaan.

... ontdeed jij door mij te verlaten
de liefde van haar
superioriteit en raakte ik mentaal
de mankepoot verzeild

in het schurftige jargon van
o zo goede raad, van
probleemrubriek en opgeklopte
damesbladentherapie,
alleen maar om te leren hoe je 'sterker staat'.
Terwijl ik kort geleden nog als opperste
formule-i coureur door de hele
esoterica, door ieder
metafysisch stelsel en het meest
obscure filosofisch handboek
wist te racen, omdat de meest verborgen kern
van het bestaan ten slotte in
jouw ogen en meer nog
in jouw tussenbeense rijkdom was te lezen –
terwijl ik, kort gezegd, op de hoogte was
van alle wereldwijsheid die geheel
alleen in jou bestaat,
begin ik tegenwoordig als een
expert te janken bij een
klopje op de schouder of bij de
opbeurende diepzinnigheid
dat het leven na de liefde gewoon 'verder gaat'.

... neuk jij inmiddels weetikveelwie,
terwijl ik van voldongen sprookjeszinnen
stamel. 'Gemaakt van waarheidswanhoop
zijn mijn ogen, mijn lieve dierenriem
jij grondgelijk, nog platter bijgeloof.'

Stel,
ik plant een weerhaak in je,
houd je hier – ik zeg, stél.
Teken in op aas

en doek het bloeden op.
Maak ik haha! fictioneel mijn woede,
verwijder ik verwijdering,
stel vast waar het om ging.

Maar als hemellichaam therapeut
als ik je anders dicht. Zeg ik
jij was mijn begerenswaardigheid, volslagen
liefde gespletenheid tot de twaalfde macht,
zo allejezus kubistisch als ik je bezat!

... was jij geweest een beetje
maanziek danwel lijdend
aan marmottenslaap; had jij
verzwegen heel je kaken
vol van schaamrood vanwege
misdrijf erger dan het jatten
van laatst nog die twee tiggervellen;
was jij gaan liegen
over wat ik noem jouw seksuele bagatellen
zoals het onvermoeibaar vreemdgaan met die
uit lul bestaande lul die zijn
vingers niet kan tellen;
als alles kortom kon gezien aanwijsbaar,
bespreekbaar, oplosbaar –
dan hoefde ik niet raaskal in het rond te rijmen
om alle ongerijmdheid van jouw
weggaan klinkend op te stellen.
Maar denk eraan, de bochten die ik wring
omjou van opsmuk poëzie te dienen
zijn eender aan het witte
boorden geld verdienen.
Zo is er nu eenmaal geschreven er was ruzie

en verteld is dat er niks meer te vertellen;
dat we vervelingskunstjes maakten als
meesteresje, dienstknecht,
imaginaire zwaarden.
Ik bedoel, van zelfs je sokken of je stront
kan ik nog een hemelsmeltend
sacramentje maken.
Gaf jij me echter een bocht zo scherp
als die waarmee het springtouw in te spinnen,
dan kotste ik niet langer leeg mijn overvolle
goocheldoos van al te zinverrukte zinnen.

... kom je nog terug bij mij, ik bedoel, kom je
nog terug? Je bent dan hier en bij mij en als
je dan terugkomt als je dan dan ben je hier
en teruggekomen en bij mij en dat je altijd bent
en was en dat je hier zal zijn en niet terug
want weg dat was je nooit en wat gebeurd is
dat vergeten we heel vlug – ik bedoel, kom je
nog terug bij mij, kom je nog terug?

... wist jij van liedjes en van mij
dat ik de jouwe was en dat ik jou niet was
maar wilde zijn als jij: altijd zijn, de jarenlange
liefdesmatinee, het lief te hebben
eeuwigheids cliché.

Nu je weg en van een ander bent
ben jij alle namen die je van mijn zingen kent,
verwend als eerste en mijn laatste zin mijn
slotsignaal mijn opgetekend tekentje mijn alles

en mijn allemaal mijn
zoentjesbacchanaal mijn favoriete
godsbeeld en mijn heiligschennend
hemelwif mijn
allerlaatste adem mijn
doodgaan en mijn wegzijn
mijn opgedolven graf mijn
seksskelet en aanvalaarde
mijn meisjesprins mijn vrouwelijkheid mijn
kringloopbiotoop mijn filosofisch handboek
van het wezenschone sterven
mijn neukstertje
mijn ideaalheidsideaal mijn liefjestaal mijn
religiegrote sidderaal mijn visje mijn beestje
mijn plantenrijk en hemelslijk mijn godgelijk
zo grote geilheidssjeik mijn harem en mijn
alle vrouwenogen in mijn
ogen en het meest nog
mijn gedichtenmeisje voor wie ik door de
kermistent van woorden woordeloos bezwijk.

... ben jij eindelijk van alle ladies
aan te pienken meer dan welke poem
de poema kleine rat jij ratelslang
zo giftiggeil waar vijftig tachtig
wenteltevend in elkaar te draaien
ben jij te bezingen zo beleefbaar.
En je kut en je kont en je haar
en je lippen en je klit waar
je liefde zit er onderdoor
met je haar ervoor.

Zie je, je bent zo uiteindelijk
te zeggen. Vandaan.

zoals je bij me van me bent kan
ik je niet weerleggen

... was jij soms zo dichtbij
dat je er niet meer was
en ik nog minder. Dan boog je
je naar voren, jouw haar
voor mijn gezicht, dan werd jij mij
en ikke jij. Werden wij van liefde
het soortelijk gewicht.
Tot je weer bewoog en ik dacht,
wat wil ik dit, wat wil ik jou
als instrument, het meisje zijn
dat jij van mij geworden bent.

Je bent zo jij als ik nooit ik noch jij zal zijn,
ik wil het liefste in jou weg. Zonder jou ben ik
te veel, een hoge hoed en dito rug, iedereen
de vijand en jij het leven dat ik me ontzeg.

Dat ik er ben, dat ik zo aanwezig
ben zonder jou,
dat ik niet hoeft te zijn, dat ik de ander ben,
dat ik jij, en dat ik als die ander van je hou.

Liefde is een platitude en daarom ook zo mooi.
Jij, jij was veel meer dan dat zodat ik van meer
naar minder kon. Jij was zo jij dat je werd mij,
aan mij was het genot om in
je op te gaan, geluk
zo groot dat ik steeds minder
hoefde te bestaan.

Wat meer dan liefde is en minder dan de dood
is de warme dood waar ik niet bang voor ben,

dat is het doodgaan door te
leven met een vrouw.
Dat ik mocht niet-bestaan dat kwam door jou.
In mij is die dood verdreven
door de onmogelijkheid
opnieuw met jou te leven.
Hoogstens ben ik ziek
en schrijf ik om de ziekte naam te geven. Hoe
hopeloos dit is, het brengt je
niet terug naar mij.
Wat blijft is de ziekte, de ziekte die heet jij.

Het jongensmeisje

... totdat ze onverhoeds in de lach schoot terwijl je overwoog haar eindelijk te zeggen hoe muzenmooi en hyperlief, hoe eigenwijs en vertrouwenwekkend en allerschattigst en watverderallemaalnogmeer je dan toch vooral haar tanden vond die als bruidsmeisjes in haar mond waren gedrapeerd en waar je met je tong zo heel graag overheen wilde, eerst naar links, waar een kleine vulling is aangebracht, en daarna naar de achterkant van haar boventanden en dat je dan proefde hoe haar gehemelte smaakte, hoe het smaakte naar de dubbelzoute drop die je haar een paar uur eerder had gegeven en die op haar hoektanden een avondblauwe gloed had achtergelaten. Je legde je tong voor een moment als een dekentje op haar ondertanden omdat ze maar blééf lachen en daarbij haar ogen dichtkneep alsof iemand haar met een zaklamp in het gezicht scheen – maar er was geen zaklamp, er was zelfs nauwelijks licht te bekennen, er was slechts het grijze schijnsel dat rond haar mond en ogen zweefde; en terwijl je maar niet kon ophouden met het stilletjes bezingen van haar tanden, bedacht je hoe zij ooit naar die van jou had gekeken en had gezegd `ik hou van jongens die hun tanden laten zien als ze

lachen, iemand die lacht zoals jij toont zijn wapens en zal ze dus nooit gebruiken. Lachen is kussen met je tanden.'

Dat had ze gezegd. Ze was je jongensmeisje, want ze had de ogen van een jongetje van acht, wat haar heel goed stond in combinatie met de wimpers en wenkbrauwen van, nou ja, een vrouw van achttien; ze was iets ouder dan jij, jij was nog zeventien en zij was nú al veel meer vrouw dan jij ooit man zou worden, daar was je zeker van. Mannen waren de vijand en behoorden toe aan een universum waar jij nooit toegang tot zou krijgen, al werd je nog zo oud. Jongen was je eigenlijk ook nog maar half sinds je haar had leren kennen – in optimistische buien waande je je halverwege het traject richting háár, met als ideaal een afpelling en verpulvering van al het overbodigs. Er viel weinig aan jezelf te ontdekken wat je níet overbodig vond. Alles mocht weg. Je lichaam, om te beginnen. Je ziel, om het af te maken. Als je daar allemaal van af kon zien te raken, was het mogelijk om op zeker ogenblik haar perfecte afschaduwing te zijn, jij de fantasievriendin van je vriendin, de eeuwig onveranderlijke gedaante met wie zij naar binnen gerichte gesprekken zou kunnen voeren. Je hoefde dan niets en niemand meer van een ander te zijn omdat je alles

eenvoudig bij háár had ondergebracht
– de enig mogelijke gedeelde
toekomst die je je kon voorstellen.

Zover was het helaas nog niet. Je was tot nog toe ontmoedigend nadrukkelijk aanwezig, alles stond een ideale oplossing in de weg, al was het maar dat schompige gebit van je. Ze had dus ooit iets over je tanden gezegd waarvan je had moeten blozen, want bekijk het maar eens goed, dat gebit van jou, dat zootje kleine criminelen in je mond die, zo lijkt het, willen wegduiken en tegelijk naar voren hellen en als wankele strandhutten steun zoeken bij elkaar en misschien – jezus christus, misschien moet je wel een beugel, op jóuw leeftijd nog zo'n fietsenrek in je mond, en dan niet zomaar een beugel, nee het ziet ernaar uit dat je met van die donkergrijze slotjes in je mond zal moeten rondlopen, en als ze je dan gaat kussen, je jongensmeisje, dan proeft ze de smaak van sleutelbos en wielklem en economische vooruitgang – maar ze hééft je gekust, ze kust je altijd, en toen ze je kuste nadat je haar verteld had over het vooruitzicht van de beugel met de slotjes, had ze gezegd `wat geeft dat nou, als jij slotjes krijgt, heeft iedere tand een harnas voor en heb je twaalf kleine ridders in je mond'.

Ridders, bruidsmeisjes – jullie gebitten namen iedere denkbare gedaante aan die lekker lief en lekker kitsch was voor de liefde, al durfde je nooit iets te zeggen over het verlangen al haar tanden en kiezen te omhelzen, zodat je in één keer achtentwintig jongensmeisjes in je armen zou houden en zou wiegen en strelen, zoals

je haar nu inmiddels wiegt en streelt terwijl het topje van je tong nog steeds over haar lippen, langs haar mondhoeken en over haar tandvles trippelt. Je probeert je voor te stellen dat je haar door deze beweging van een overweldigend licht voorziet; dat je haar laat oplichten en dat je het filmgrijze schijnsel langzaam over haar hele gezicht boetseert, zodat ze als vanzelf een haast beangstigend verstilde actrice in een film uit de jaren vijftig wordt die heel even glimlacht en goed geacteerd haar tanden laat zien, waarmee ze inmiddels zachtjes in je tong is gaan bijten, twee, drie keer achter elkaar, waarna ze haar twee bovenste snijtanden met vederlichte precisie in je onderlip drukt en er even op zuigt, als op een dubbelzout dropje, en terwijl je trilwimperend je ogen sluit voel je aan de verslapping van haar beet dat zij de hare heeft geopend en dat ze naar je kijkt, naar je wangen en inmiddels stilzware wimpers, naar de droombare punaisepuntkleine afdrukken van haar snijtanden in je lip, en je wil haar eindelijk zeggen dat je – je wil het haar zeggen, van die tanden van haar, hoe, nou ja, alwéér hoe muzenmooi en hyperlief et cetera, maar ze duwt met zachte dwang tegen je schouders en zegt je dat je moet gaan liggen, ze legt haar ene hand op je middenrif, roffelt beheerst met haar vingertoppen op je ribben en zegt `voel je dat? Mijn vingers zijn de regen.'

Nu kun je niets meer zeggen. Je had willen zeggen dat ze jouw eigenste meisjesprins en dat ze een regendans is en dat haar vingers tien gedichten uit een

bundel van een jonge dichter zijn en het meest van alles wil je, wil je zeggen, wil je vanaf dat moment voor altijd en zonder onderbrekingen hetzelfde gaan zeggen... maar het lukt je weer niet, je stukt opnieuw want als het gaat over geluk en al die dingen, dan duwt je keel zich zwellend dicht en verafschuw je zelfs je ademhaling omdat alles, je ogen, je ribben, de adem die je inhoudt en wilt blijven inhouden – omdat alles zo contrasteert met wat van háár is; en ze voelde jouw angst en vouwde de regen van haar vingers tot sneeuw, ze besneeuwde je met haar strelingen en vroeg je haar aan te kijken, en je gehoorzaamde zó snel dat ze er heel even van leek te schrikken, totdat ze onverhoeds in de lach schoot...

Compleet

Sjoerd en Ellen Ingwerda leefden zoals zij het zich vanaf hun achttiende – en aanvankelijk zonder het van elkaar te weten – hadden voorgesteld.

‘Hoe gaat het, gaat het goed?’ vroegen ouders, kennissen en attente collega’s, en altijd was het antwoord van Sjoerd en Ellen een ingesleten en behaaglijk automatisme, een antwoord als een schouder, een bovenarm waar je in het voorbijgaan even tegenaan leunt, niet met de bedoeling om steun te zoeken maar bij wijze van zijdelingse kozing. ‘Ja, heel goed!’ zeiden ze onmiddellijk en zonder erbij na te denken, en nooit was hun antwoord, die snelle reflex, het instinctieve knikje van het hoofd, de glimlach, het korte ‘ja’, waarna boven- en onderlip elkaar heel even raakten (met als effect dat je eigenlijk ‘jaam’ zei), gevolgd door ‘heel goed!’ en een tweede hoofdknik, nu schuins, en benadrukt door het vingerknipsnelle optrekken van beide wenkbrauwen – nooit was hun antwoord berekenend, want reflexen kennen geen moraal. Ja, het ging goed. Heel goed. Dat kon ook niet anders. Sjoerd en Ellen woonden waar ze graag wilden wonen, in een middelgrote stad en in een buurt waar iedereen een voor- en achtertuin had. ‘s Ochtends hing het Hollandse licht in glasheldere eenvoud rondom hun vrijstaande huis, en uit welke van de twaalf ramen – slaapkamer, zolder,

keuken, al die vensters, vensters als vrienden – je ook naar buiten keek, overal maakte dit licht van de groendoorschoten straat een doorkijk, een prent die je kon toevoegen aan een verzameling van pittoreske straatfoto’s. En dát was ook precies wat Sjoerd en Ellen hadden bereikt: ze hadden zichzelf, elkaar en hun bezittingen verzameld en nu waren ze compleet. Af. Klaar. Ruilen hoefde niet meer, alles was er. Ze hadden kinderen, drie. Ze hadden veel vrije tijd. Ze hadden zin in de toekomst. Ze hadden geduld, met elkaar, met de kinderen, en ook met vreemden. Ze hadden smaak. Ze hadden allebei een baan, en allebei werkten ze minder dan acht uur per dag, ze hoefden niet ver te reizen naar hun werk, en nu, in de warmste maand van de zomer, werken ze helemaal niet, ze hebben vrij, vakantie. Maar ze hoeven niet zo nodig op reis, zij zitten thuis, op smeedijzeren stoelen onder de iep in hun diepe, drukke, rommelige en levende achtertuin, twee van de kinderen spelen op de voor auto’s afgesloten straat, de jongste is een middag bij een vriendje van school dat anderhalve straat verder woont. Bij de burens blaft een hond, schel maar niet luid, Ellen rookt een sigaret en Sjoerd kauwt een dropje weg, geen van beiden heeft gewoonten waar de ander zich aan ergert, binnen draait een was (bont), de telefoon gaat een paar maal en het

antwoordapparaat klikt aan, de middagzon valt bij Ellen op haar halfblote rug en bij Sjoerd alleen maar op een stukje van zijn onderarm, hij zit in de schaduw van de iep, ze drinken Engelse thee die inmiddels lauw is geworden maar dat maakt niet uit, zoals het ook niet echt stoort dat er drie mooie, mooie huizen verder af en toe een klopboor krijgt. Een bromvlieg keert telkens suiswiegend naar hun tuintafel terug, en Ellen wappert met haar hand. Ze kijkt naar Sjoerd, die iets in een maandblad leest.

‘Ja, heel goed!’ Straks eten uit de oven, iets lichts, door Sjoerd de dag tevoren klaargemaakt, daarna televisie voor de kinderen en zichzelf de avondkrant, misschien wat wijn, en ten slotte met z’n tweeën een wandeling naar het stadspark en weer terug, want Sjoerd en Ellen hebben kinderen die heus wel even alleen kunnen worden gelaten, óók wanneer het eigenlijk bedtijd voor ze is. Maar voor het zover is, staat Sjoerd op om de mountainbike van de oudste te repareren. Ellen neemt de theeglazen mee naar binnen, luistert het antwoordapparaat af en belt haar ouders terug die twee lieve boodschappen hebben ingesproken. Oudste en middelste komen via de garage terug de tuin in: o, het klateren van kinderstemmen, springverende uithalen, met sierlijke dwarreling uiteenspattend als Chinees vuurwerk in alle kleuren. Ze komen bij Sjoerd zitten, Ellen legt de hoorn neer, want de in-gesprektoon klinkt. Straks nog een keer bellen; eerst de jongste ophalen bij het schoolvriendje. De zon zakt kameraadschappelijk achter de iep, nu wordt het zeven uur, half acht,

eigenlijk hadden Sjoerd en Ellen en de kinderen allang aan het avondeten moeten zitten. Ze zijn te laat, en daardoor krijgt de tijd iets gezellig rommeligs. Oudste en middelste spelen dat ze nog steeds niet weten hoe ze een band moeten plakken, zodat pappa met veel grapjes nóg een keer begint aan voordoen en uitleggen. Daarna een glas cafeïnevrije cola, allebei, en liggend in het gras constateren oudste en middelste genietend dat ze ‘heel erge’ honger hebben. Lekker eten zo meteen. Sjoerd is naar binnen gegaan, hij neemt de telefoon op. Het duurt maar heel even, zijn gesprek, hij zit voorover op de bank, knieën tegen elkaar, een beetje in de houding van Ellen-als-ze-belt. Af en toe omkijken, wat voeren de kinderen uit? Prutsen nu zélf aan de fiets. Goed zo. Sjoerd zet zonnebril af en doet schort om. Maakt groente klaar voor bij het ovengerecht. Oudste dekt uit zichzelf buiten de tuintafel. Borden, bestek. Ellen komt terug met jongste op de arm. Zij vraagt of Sjoerd misschien toevallig heeft gebeld. Nee, antwoordt Sjoerd, en even spreiden zich zijn vingers op het aanrechtblad. ‘Nee, hoezo?’ Ellen knikt even, loopt de kamer in, neemt de hoorn op en drukt op repeat, knopje linksonder. Haar ouders zijn nu niet meer in gesprek, en als er aan de andere kant van de lijn wordt opgenomen, wil Ellen al meteen iets zeggen, iets als ‘hoi, hallo mam’, maar dan hoort ze: ‘Hallo? Met Diane.’ En op de display achter de r een nummer dat ze niet kent. Kengetal 010. Repeat.

De volgende ochtend was het zomerlicht als altijd net zo hard en helder

als het dubbel glas in alle twaalf ramen van hun grote huis, maar glas en raam en tuin en licht hadden allemaal een andere naam gekregen, net als Sjoerd en Ellen zelf; net als hun leven zoals ze zich dat hadden voorgesteld. Overal kwam die andere naam bij, en zelfs nadat alles was uitgelegd en zij in de loop van de maanden met methodische beheersing op beschaafde-mensentoon ruzie hadden gemaakt; nadat Ellen vier keer zover was geweest om echtscheidingspapieren aan te vragen en Sjoerd in drie jaar tijd een aantal keren het gezin had verlaten en eenmaal pas na een halfjaar weer was teruggekomen; zelfs jaren later, toen de kinderen uit huis waren en zijzelf al sinds lang weer tegen iedereen die van hen hield zeiden dat het goed ging, `ja, heel goed' – zelfs toen kreeg niets ooit meer de oude naam terug, de naam van hun verzameling, zelfs niet nadat Sjoerd had bezworen dat hij nooit meer met die ander. Want die ander blééf, zij het slechts in hun abstracte verzameling. Die ander bleef er overal en altijd bij. Bleef in alles en bij iedereen, tot en met de bromvlieg in de tuin en de schaduw van de iep. Altijd óók die verre naam. Diane. Overcompleet. Te veel. Niet goed. Nee, het gaat niet goed.

Bij elkaar

In het begin niets dan witte hitte jij en ik.
Steeds weer moest de liefde minstens
een Chinees vuurwerk van de zinnen zijn,
een alternatief uitspansel bijeenbeminde –
o, die hoogmoedblaf van jonggelieven.

Inmiddels is de streng van jou naar mij
door louter compromis aaneengeregen
en met de geur van hoger honing
viel het ook wel mee – of tegen, het is maar
hoe je het ontschrijft. Wat rest ons nog?

We pakken 's ochtends onze carrièretassen in
en voeden de routine van het kleine weten:
huissleutels, de boodschappen, een pinpas delen,
vier cijfers om ons geheugen te bespelen.

Hoe we ooit de code kraakten zijn we allang vergeten.